

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Lea Agerová

Komentovaný překlad: Pferdesprache für Kinder (Pferdeflüstern leicht gemacht). Von Andrea und Markus Eschbach. Vybrané kapitoly.

Annotated translation: Pferdesprache für Kinder (Pferdeflüstern leicht gemacht). Von Andrea und Markus Eschbach. Selected parts.

Praha 2018

Vedoucí práce: Mgr. Věra Kloudová, Ph.D.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala Mgr. Věře Kloudové, Ph.D za cenné rady k vypracování bakalářské práce a také Mgr. Zuzaně Kantové a Mgr. Dušaně Poláškové za pomoc s terminologií.

V neposlední řadě také děkuji rodině a přátelům za podporu.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

podpis

Abstrakt

Tato bakalářská práce se skládá ze dvou částí. První část je překlad vybraných kapitol populárně naučné knihy pro děti o zařikávání koní. Práce si klade za cíl vytvořit funkčně ekvivalentní překlad. Ve druhé části se nachází odborný komentář sestávající z překladatelské analýzy, překladatelských metod a postupů, překladatelských posunů a řešení překladatelských problémů.

Klíčová slova

překlad, překladatelská analýza, překladatelský problém, zařikávání koní, Markus a Andrea Eschbach

Abstract

This thesis consists of two parts - a functionally equivalent translation of a childrens book and a subsequent commentary. The translation focuses on the selected chapters from the book "Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht", a childrens educational book on horsemanship. The aim of this thesis is to make a functionally equivalent translation. This is followed by a commentary consisting of a translational analysis, translation methods and procedures, translational shifts, and solutions to a series of translation problems.

Key words

translation, translation analysis, translation problem, horsemanship, Markus and Andrea Eschbach

1	Úvod	1
2	Překlad.....	2
3	Odborný komentář překladu.....	42
3.1	Překladatelská analýza originálu	42
3.1.1	Úvod	42
3.1.2	Vnětextové faktory	43
3.1.2.1	Vysílatel	43
3.1.2.2	Záměr vysílatele.....	43
3.1.2.3	Příjemce.....	44
3.1.2.4	Médium, čas a místo vzniku	45
3.1.2.5	Důvod vzniku textu	46
3.1.2.6	Funkce textu	46
3.1.3	Vnitrotextové faktory	47
3.1.3.1	Tematika	47
3.1.3.2	Obsah.....	47
3.1.3.3	Presupozice.....	47
3.1.3.4	Nonverbální prvky	48
3.1.3.5	Členění a výstavba textu.....	48
3.1.3.6	Lexikum.....	49
3.1.3.7	Syntax	51
3.1.3.8	Morfologie	53
3.1.3.9	Suprasegmentální prvky	53
3.2	Překladatelská metoda a postupy.....	54
3.3	Překladatelské problémy	55
3.3.1	Nadpis a titulní strana.....	55
3.3.2	Lexikální rovina.....	57

3.3.2.1	Termíny.....	57
3.3.2.1.1	Termín Fluchttiere.....	57
3.3.2.1.2	Termín Weidetiere	58
3.3.2.1.3	Termín Leittier, Leitstute.....	61
3.3.2.1.4	Termín Chef.....	61
3.3.2.1.5	Termín Peitsche.....	62
3.3.2.1.6	Termíny Seil, Führstrick.....	63
3.3.2.2	Kompozita.....	63
3.3.2.3	Anglicismy.....	64
3.3.2.4	Frazémy a FVG	65
3.3.3	Morfologická rovina.....	65
3.3.3.1	Pasivum	65
3.3.3.2	Modální slovesa.....	66
3.3.3.3	Slovesný vid	66
3.3.4	Syntaktická rovina.....	67
3.3.4.1	Téma, réma, AVČ.....	67
3.3.4.2	Věty jednoduché, souvětí.....	67
3.3.4.3	Konektory, spojky	69
3.3.5	Pragmatická rovina.....	69
3.3.5.1	Změna čísla a osoby adresáta.....	69
3.3.5.2	Popisky některých fotografií.....	73
3.3.5.3	Doplnění ženského rodu u některých pojmů	74
3.3.5.4	Nonverbální prvky	74
3.3.5.4.1	Obrázky.....	74
3.3.5.4.2	Formátování	75
3.4	Překladatelské posuny	75
4	Závěr	79

5	Bibliografie.....	80
5.1	Primární.....	80
5.2	Sekundární.....	80
6	Přílohy.....	90

1 Úvod

Má bakalářská práce se skládá ze dvou částí. První část tvoří překlad německého textu a druhou odborný komentář tohoto překladu. Ve druhé části analyzuji svůj překlad podle modelu Christiane Nordové (2009). Popisuji v něm užité překladatelské metody, překladatelské problémy, se kterými jsem se během překladu setkala, a také překladatelské posuny klasifikované podle Levého (2012) a Popoviče (1975).

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala překlad čtyřiceti prvních stránek populárně naučné knihy *Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht*, jejímž autory jsou manželé Eschbachovi. Rozsah textu odpovídá dvaceti normostranám. V případě, že by se jednalo o překladatelskou zakázku, bylo by samozřejmě nutné publikaci přeložit celou.

Důvod, pro který jsem si vybrala tento text, je můj osobní zájem o jezdeckví, kterému se věnuji již odmala. Blízká je mi také problematika překladu dětské literatury.

K psaní práce jsem používala online slovníky *Linguee*, *Duden*, databázi překladových ekvivalentů *Treq* a také *Český národní korpus*. Překlad některých odborných termínů jsem konzultovala s odborníky a ekvivalenty jsem dohledávala také na českých odborných webových stránkách, jako je např. *Equichannel*.

2 Překlad

Jak se dorozumívají koně

Jednoduché zařikávání pro děti

Andrea a Markus Eschbachovi

5 S fotografiemi Horsta Streitferdta

Ahoj všichni!

Děkujeme, že jste si koupili právě tuto knihu. Pojdme se společně vydat do světa koní a jejich
zaříkavačů. A jak se s nimi seznámíme? Ukážeme si, jaká tajemství skrývá koňské
10 dorozumívání a jak se s těmito zvířaty pracuje v kruhové jízdárně. Pokud se chceme naučit
jezdit, je velmi důležité s koňmi mluvit, a především jim porozumět. Dozvíme se, že koně
můžeme ovládat lehkou otěží a jemnými pobídkami.

Hodně zábavy přejí

Andrea a Markus

Tajemství koňského dorozumívání

Obrázek 1

Zařikávání koní neznamená, že je lidé opravdu zařikávají (například kouzelným slovíčkem) a že potom zvíře dělá vše, co si přejí. Zařikávač koní je člověk, který se s těmito zvířaty dorozumívá téměř neviditelnými signály. Vypadá to pak, že je ovládá kouzelnou hůlkou, aniž by je musel surově tahat za otěž a popohánět ostruhami, bičíkem či tušírkou. Nejlepší na tom je, že se koňskou řeč může naučit opravdu každý!

Jak se dorozumívají koně

Koně se spolu dorozumívají nepatrnými, často až neviditelnými doteky či pohyby různých částí těla, jako například uší nebo ocasu. Nahlas si povídají daleko méně.

Když víme, co tyto nepatrné signály znamenají, můžeme je použít, abychom se s koněm domluvili. Jestliže má se zvířetem pracovat zařikávač, tyto popudy pochopitelně využije.

A přesně o tom je tato kniha. Aby náš kůň rychle a jednoduše pochopil, co mu chceme říct a co od něj vyžadujeme, je dobré se naučit, jakým způsobem se **koně dorozumívají**. Také se dozvíme, že vůbec není těžké, aby zvíře pochopilo, co se po něm žádá. S touto knihou to bude hračka!

Andrea radí

Následujícím způsobem koně zjišťují, jak dobře by jedinec mohl vést stádo: Kůň se nenápadně přiblíží k vůdci stáda. Pokud se jedná o pozorného vůdce, dá brzy najevo, že ví o přítomnosti jiného zvířete. Postará se o to, aby si tento kůň udržel bezpečnou vzdálenost od stáda. I nás zkoušejí stejnými hrami. Pokud zvířeti pokaždé ukážeme, že jsme nejlepší vůdce na světě, bude nás respektovat a věřit nám.

Obrázek 2

Kůň nás bude následovat, pokud se s ním dokážeme dorozumět koňskou řečí.

Obrázek 3

Obrázek 4

Co koně celý den dělají?

- 45 Zařikávání se naučíme nejlépe, když koně budeme pozorovat. Co dělají, když spolu tráví čas na louce? Kdo se pase? Kdo si s kým hraje? Jak se navzájem vybídnou ke hře? Jak vypadá běžný den koně?

Obrázek 5

Díky svým dlouhým nohám jsou koně vynikající **běžci**. Když se něčeho bojí, utečou. Proto je nazýváme **zvířaty, která před nebezpečím prchají**. Hladový lev má tak smůlu.

- 50 Koně nejraději žijí spolu s ostatními druhy ve skupině. Takovéto skupině říkáme **stádo**. Zvířata se v něm cítí příjemně a bezpečně.

Obrázek 6

Koně se **pasou**. Nejraději žerou travu, různé bylinky a listy. Nejčastěji tito živočichové žijí v otevřených stepích.

- 55 Tito koně se pasou. Svým klidným držením těla nám ukazují, že se cítí uvolněně a bezpečně.

Obrázek 7

Vzájemné **drbání hřív**y upevňuje přátelské vztahy ve stádě.

Obrázek 8

Obrázek 9

- 60 Kdo je na světě i v zemi zdejší, kdo je nejsilnější? Tato hříbátka se při praní a hraní opravdu baví.

Obrázek 10

- 65 **Nerušit prosím, právě odpočívám!** Koně často pohodlně dřímají ve stoje, a tak se při náhlém útoku mohou rychleji vydat na útěk. Hříbátka ráda spí i uprostřed louky, protože vědí, že nablízku mají maminku, která na ně dává pozor.

Markus radí

70 Pozorujme, co náš oblíbený kůň celý den dělá. Můžeme si s sebou vzít notýsek, do kterého si zapíšeme, jak vypadá celodenní rozvrh koňského stáda.

Pravidla hry v koňském stádě

Jednotnou skupinu, stádo, tvoří několik koní. Aby spolu všichni ve stádě dobře vyšli, musí každé zvíře vědět, co je jeho úkolem. Mezi koňmi panuje **hierarchie** (uspořádání ve stádě),
75 v níž má každý jedinec své místo.

Stádo vede **vedoucí klisna**, která ve dne i v noci dává pozor, jestli se nepřibližuje nebezpečný predátor. Pokud vycítí nebezpečí, dá své skupině signál k útěku. Koně ve stádě jsou mezi sebou myšlenkově i citově propojeni. Stejně jako si my ceníme svých kamarádů, zvířata si cení své vedoucí klisny. Ta podřízené koně dovede bezpečně k místům, kde se s jistotou
80 mohou napást, napojit a odpočinout si.

Obrázek 11

Vedoucí klisna se musí postarat o to, aby se stádo drželo u sebe a aby se mu dobře dařilo.

Obrázek 12

Vedoucí klisna má ve stádě největší slovo. Od ostatních koní očekává **poslušnost a respekt**.
85 Může se jako první nažrat a napojit. Pokud u žrádla stojí jiný kůň, ihned ho odežene. Vedoucí klisnou se může stát chytré a dominantní zvíře, jež se o ostatní dokáže postarat.

Každý jedinec dobře zná své vlastní místo ve stádě, které demonstruje tím, jak daleko a pod jakým úhlem stojí od ostatních zvířat. Kůň, jenž v hierarchii stojí níž, se od vedoucí klisny musí držet dál než například druhé nejvýše postavené zvíře.

90 Obrázek 13

Pořádek ve stádě

Nejvýše postavené zvíře, též nazývané vedoucí klisna či alfa jedinec, má ve stádě nejen největší slovo, ale i zodpovědnost za to, aby jeho podřízení přežili. Na takovou těžkou práci tedy potřebuje hodně zkušeností. **Podřízení koně** mají také důležitou povinnost: ihned
95 a bez protestů alfa jedince poslechnout. To však udělají jen tehdy, pokud se o ně vedoucí klisna stará a mají v ni důvěru. Členové stáda chtějí za každých okolností vědět, jak dobrý jejich vůdce je, a proto ji neustále zkoušejí.

Zkoušky zaručují kvalitu

- 100 Když pracujeme s koňmi, můžeme si všimnout, že nás také testují. Chtějí totiž vědět, jestli se v naší přítomnosti mohou cítit dobře a bezpečně.

Pozor, nebezpečí!

- 105 Když koním hrozí nebezpečí, které může představovat například pomalu se plížící predátor, musí být schopni co nejrychleji utéct. Aby se mohli co nejsvižněji dostat do bezpečí, seřadí se spořádaně za sebe podle svého hierarchického postavení: Vedoucí klisna se ujme velení a seřazenou skupinu uzavírá nejnižší postavený jedinec. Dobře organizované stádo lépe zvládne divoký chaos. Domestikovaní koně se dnes již nemusí bát lva či pumy, ale vrozený instinkt úprku před nebezpečím u nich stále zůstává zachován. Tímto pudem je vybavila příroda, aby měli co nejvyšší **šanci na přežití**.

- 110 **Andrea radí**

Udělejme si seznam věcí a vlastností, kterých si ceníme u dobrého kamaráda. Co z něj dělá **nejlepšího** kamaráda? A proč jsme dobrými kamarády **my**?

Obrázek 14

115 Koně a jejich smysly

Koně jsou velmi **citlivá zvířata**. Dokonce mají daleko jemnější smysly než člověk. Své okolí zkoumají zrakem, sluchem, čichem, chutí a hmatem daleko rychleji a důkladněji než my lidé. V přírodě jsou koně loveni, proto si musí rychle všimnout, zda jim nehrozí nebezpečí. Právě v těchto situacích jim pomáhají jejich bystré smysly.

120 Oči

Koně mají velké, lehce vystouplé oči, aby mohli mít co největší přehled o svém okolí. Ty jsou umístěné po stranách hlavy. Díky tomu mají daleko větší zorné pole. To znamená, že toho vidí daleko více než lidé. Mohou si tedy rychleji všimnout přibližujícího se plíživého predátora a včas prchnout. Dokonce si dokážou všimnout i malých pohybů za svými zády, aniž by otočili hlavu.

Obrázek 15

Obrázek 16

Obrázek 17

Uši

130 Výrazným rysem koní jsou vysoce pohyblivé uši. Zvířata proto mohou poslouchat, co se v jejich okolí děje, a všimnout si tak, když se ke stádu přibližuje predátor. Podle uší také poznáme, jakou má kůň náladu.

Obrázek 18

Srst a kůže

135 Koně jsou velmi citlivá zvířata. Dokonce si všimnou, když si na jejich srst sedne moucha.

Nozdry a hmatové chloupky

Nosní otvory koní se nazývají nozdry. Ty jim zajišťují velmi dobrý čich. Rozšířenými nozdrami mohou nasát více pachů. „Cítím tě!“ očichávají se cizí koně. Tak zjišťují, jestli se mají rádi. Na hlavě mají jemné hmatové chloupky, díky nimž mají velmi jemný

140 hmat. Proto mohou při pasení lehce zjistit, jak pastva vypadá a zda v jejich krmení není například včela.

Obrázek 21

Huba a jazyk

Když se koně pasou a krmí, musí umět poznat, co mohou a nemohou sežrat. Aniž

145 by se zvířata musela dívat, mohou bez jakýchkoli problémů rozpoznat kamínek od obilného zrnka.

Obrázek 19

Obrázek 20

Jazyk jim pomáhá rozlišit sladkou travu od výrazných bylinek.

150 Když koně cítí vysoce intenzivní pach, flámují. To potom trochu vypadá, jako kdyby se smáli.

Obrázek 22

Jak se dorozumívají koně

155 Abychom pochopili, jak spolu koně mluví, je nutné obzvlášť pečlivě pozorovat, jaká používají „slova“, co znamenají a také jak spolu zvířata komunikují.

Už při prvním pohledu je patrné, že se koně dorozumívají **signály těla**. Následující slovník koňské řeči nám pomůže s těmito zvířaty správně komunikovat. Naučíme se tedy koňským „slovům“ porozumět a také je používat.

Slovník koňské řeči

160 Obrázek 26

Hmm, dobrota!

Obrázek 23

Zívám.

Obrázek 24

165 *Odpočívám.*

Obrázek 25

Trápí mě únava.

Obrázek 27

To teda dělat nechci!

170 Obrázek 28

Můžu jít blíž?

Obrázek 29

Chci pryč!

Obrázek 30

175 *Ahoj, kdo jsi ty?*

Obrázek 31

Jsme kamarádi.

Obrázek 32

180 *Nelíbíš se mi, běž pryč! Varuji tě, nepřibližuj se, nebo toho budeš litovat!*

Obrázek 33

Prosím, ještě podrbat!

Obrázek 34

Ještě krok a kousnu tě!

185 Koně mají také **city**. Jak se cítí, nám ukazují **tělesnými signály**. Tato zvířata na sebe také mohou upozornit svým **hlasem**. Umějí nahlas **řehtat**. Tak volají na své kamarády či je tak zdraví. Když řehtají potichu, mají radost. Když koně odpočívají, rychle vydechují. To nazýváme **frkání**. Tito savci mohou několikrát za sebou frkat, pokud jsou nervózní, anebo pokud mají prach v nozdách.

190 **Markus radí**

I my lidé se můžeme dorozumívat rukama, nohama, dechem, hlasem a mimikou. Skoro každá komunikace, ať probíhá mezi lidmi, nebo mezi člověkem a zvířetem, je beze slov.

Obrázek 35

To se mi teda vůbec nelíbí!

195 Obrázek 36

Volnost, to je krása!

Koně a lidé

Koně jsou velká a silná zvířata. Oproti nim jsme my, lidé, malí a slabí. Když se tato obrovská
200 síla na čtyřech nohách vyleká, nebo začne vyhazovat, nemůžeme ji zkrotit ani uzdečkou,
ohlávkou, bičíkem, tušírkou či řetězem. Podmanit si je za pomoci násilí opravdu nejde. Toto
zvíře, jež při nebezpečí prchá, se totiž rychle začne cítit stísněně a ohroženě. Proto zvolí
úprk, který mu radí instinkty. Pokud však nemůže utéct, protože je například přivázáno, začne
se bránit vykopáváním, kousáním, vyhazováním, anebo si stoupne na zadní. To pro nás, malé
205 lidi, může představovat nebezpečí.

Tak nás vidí kůň

Pro koně patříme do kategorie **predátorů** už jen z toho důvodu, že tak **vypadáme**. Naše tělo
se v mnoha ohledech podobá pumě či medvědovi.

Obrázek 37

210 *Oči máme vepředu na obličeji.*

Obrázek 38

Uši máme spíše malé a přilehlé.

Obrázek 41

Naše ruce a prsty vypadají jako drápy.

215 Často koně vedeme „zkrátka“. Zkrácený vazák držíme těsně pod hubou. Zvíře má pak pocit,
že jsme opravdu šelmy. Je lepší, když stojíme od koně ve větší vzdálenosti a vedeme
ho na dlouhém vazáku, který držíme lehce v rukách. I při nasazování ohlávky se v očích koně
chováme jako dravci a poté se divíme, proč se nám zvíře vzpírá. Saháme mu totiž na vysoce
citlivou hlavu a držíme ji, aby nám s ní neutekl. To je pro koně opět důkaz, že jsme predátoři.

220 Když jsme se svým koněm, musíme mu nejprve ukázat, že nepředstavujeme nebezpečí
a že se nás nemusí bát. Uděláme to tak, že se budeme snažit chovat co nejméně jako šelmy.
Samozřejmě nemůžeme změnit stavbu našeho těla, abychom se více podobali koním
než predátorům, ale můžeme se jim připodobnit například v chování.

225 **Andrea radí**

Obrázek 40

Můžeme vyzkoušet koni nasadit uzdečku, aniž bychom si jeho hlavu přidržovali rukama.

Vůbec to není jednoduché, že?

Obrázek 39

230

Jak se s námi kůň skamarádí

Koně můžeme snadno přimět k tomu, aby dělal, co chceme. Díky zařikávání snadněji porozumí, co po něm požadujeme, a také se nebude bát. Z toho důvodu nám bude více důvěřovat a stane se naším kamarádem.

235 Obrázek 42

Pokud koně láskyplně hladíme, bude k nám cítit větší důvěru. Ale jen dobrý vůdce určí, kdy se budeme mazlit.

Obrázek 43

Obrázek 44

240 **Zařikávání** znamená, že využíváme tělesných signálů koně, abychom mu ukázali, co po něm chceme. Chováme se tedy takovým způsobem, který zvíře již zná a který ho buď naučilo stádo, nebo je mu už od přírody vrozený. Budeme se tedy chovat, jako by se na našem místě choval kůň. Sice **ráně, ale zároveň přátelsky** zvířeti ukážeme, co po něm chceme. Stejně jako dobrý vůdce stáda.

245 Co budeme potřebovat

Komunikovat s koňmi můžeme v podstatě kdekoli. Jednodušší ale je, když naše komunikace probíhá v uzavřeném prostoru. Nejčastěji používáme **kruhovou jízďárnu**. To je oplocená jízďárna ve tvaru kruhu. Můžeme také použít normální obdélníkovou oplocenou jízďárnu.

Kůň může a nemusí mít na hlavě ohlávku. Lepší to je však bez ohlávky. Pomocí
250 asi **třímetrového vazáku** můžeme zvíře ovládat a udržovat tak odstup. Kůň se po této aréně může pohybovat volně. Cílem našeho cvičení je, abychom zvíře mohli pomocí nejmenších tělesných signálů ovládat, zastavit, otočit a přimět k rychlejšímu či pomalejšímu pohybu. Pohyb koně tak ovládáme ze vzdálenosti, aniž bychom se ho dotýkali.

Uprostřed jízďárny se nachází kanceláře vedoucího. Tam stojí ti, kdo cvičení vedou, tedy
255 my lidé. Kůň za námi může přijít jen tehdy, pokud mu to dovolíme. V opačném případě by se měl pohybovat po obvodu jízďárny u plotu. Když jsme se zvířetem v jízďárně, měli bychom vždy vědět, kde se nachází.

Obrázek 45

Obrázek 46

260 Pokud koni dáváme úkol, měli bychom se na něj soustředěně dívat. Když po něm chceme, aby šel dopředu, díváme se na zadní část těla. Pokud si přejeme, aby šel pomalu nebo aby zastavil, soustředíme se na to, abychom se koukali spíše na krk a na hlavu. Když zvíře chválíme, natočíme se lehce od koně dál a přestaneme se na něj dívat, ale stejně bychom ho měli alespoň koutkem oka sledovat.

265 Obrázek 47

Obrázek 48

Pokud nasměrujeme paže k zadní části koňského těla a začneme se na ni i dívat, uvedeme ho do rychlejšího pohybu.

Obrázek 49

270 *Ovládáme ho, pokud se díváme na plece a nasměrujeme na ně paže.*

Obrázek 50

Pokud na hlavu nasměrujeme paže a začneme se na ni i dívat, kůň zpomalí.

Aby se zvíře pohybovalo, jak chceme, musíme se naučit dostatečně využít síly a energie. Začneme s malým tlakem, který pomalu zvyšujeme, dokud kůň neudělá to, co si přejeme.

275 Jakmile na to správně zareaguje, tlak musí ihned skončit.

Obrázek 51

Zamyslíme se, nadechneme se a podíváme se na koně.

Obrázek 52

Mlaskneme a ukážeme rukou.

280 Obrázek 53

Zatočíme vazákem a hodíme ho.

Cílem našeho cvičení je postupně si vybudovat stále hlubší pouto s koněm. To vypadá jako neviditelný tenoučký provázek, na kterém koně s lehkostí vedeme a ovládáme, aniž bychom použili sílu.

285 **Markus radí**

Ze začátku bychom s koněm měli komunikovat pouze v doprovodu trenéra či trenérky. Dobrý vyučující nám krok po kroku řekne, co máme dělat, a tím nám pomůže odhalit chyby, které při komunikaci se zvířetem děláme. Vyhnete se tak nebezpečným situacím. Stále však platí: pokud se z jakéhokoli důvodu necítíme dobře, řekneme to trenérovi nebo trenérce.

290 Když máme strach, nebo když něčemu nerozumíme, nemusíme se přemáhat. Zeptáme se vyučujícího. Od toho ho přeci máme!

Začínáme se zařikáváním koní

- 295 Koně žijí tam, kde mají hodně místa, například ve stepích a u nás na rozlehlých pastvinách. Čím více koní je ve stádě, tím více místa potřebují. V rámci malých **her** si ujasňují pravidla společného soužití. Kde může stát jaké zvíře? Do jaké vzdálenosti a v jakém úhlu se může daný kůň k vedoucí klisně přiblížit? Všechno, co se ve hře odehraje, má smysl a slouží k tomu, aby si zvířata ujasnila, jaké místo ve stádě každému koni náleží.

Vzdálenost mezi námi a koněm

- 300 Když se pohybujeme či si hrajeme v okolí koně, můžeme koutkem oka pozorovat, jak na nás zvíře reaguje. Leká se? Utíká? Stojí na místě? Natáčí se k nám zadní částí těla? Nebo se k nám dokonce přibližuje? Vše, co udělá, je správně. Kůň se přece může rozhodnout, jak chce, protože ho nedržíme a ani po něm nic nechceme. Takto vypadá první **setkání**.

Obrázek 54

- 305 *Tak můžeme koni ukázat, že chceme mít celý prostor pro sebe, že velíme my, anebo že se chováme jako alfa zvířata.*

Obrázek 55

To je náš osobní prostor. Kdo do něj bez dovození vstoupí, je opravdu drzý!

Obrázek 56

- 310 *My rozhodujeme, do jaké míry se k nám kůň může přiblížit.*

Jak koně rozejít

- První úkol, který po koni chceme, je, aby šel dopředu. Protože je kůň zvíře, které od přírody hodně běhá, je to pro něj hračka. I když se může zdát, že se jedná o velmi snadný úkol, je to velmi důležité. V koňském stádě totiž to, **kdo koho přiměje k pohybu**, může ukázat, který kůň zaujme nejvyšší postavení. Tuto situaci si můžeme představit například u boxu či šermu. Bojovník, který jako první svého protivníka dokáže dostat ze startovní pozice, většinou docílí bodu a je vítězem. Pokud se nám tedy povede koně rozejít, bude nás vždy považovat za vedoucího. Můžeme si představit, že sbíráme imaginární body. Když jich máme více než kůň, pak mu velíme my.
- 315

320 Obrázek 57

Když se postavíme diagonálně k zadní části koňského těla a začneme zvíře vybízet k pohybu, kůň před sebou uvidí otevřený prostor a začne se pohybovat dopředu.

Koně popoženeme i tím, že na něj namíříme zrak. Pozorně se zadíváme na zadní část koňského těla, jako kdybychom ho tím chtěli popohnat dopředu. Zvíře tuto energii cítí
325 a rozejde se.

Obrázek 58

Tak můžeme signály zesílit.

Obrázek 59

Tak můžeme koně zrychlit.

330 Obrázek 60

Pokud potřebujeme vyvinout opravdu velkou sílu, můžeme točit vazákem, jako to dělá vrtule.

Andrea radí

Můžeme si s kamarády zahrát na koně. Jeden hráč se k nám bude přibližovat a my určíme, jak blízko se k nám může dostat. Pozorujme, kdy se cítíme dobře a kdy se kamarád dostane
335 příliš blízko a nám to bude nepříjemné. Kolik místa potřebujeme sami pro sebe a jak blízko se k nám mohou přiblížit kamarádi či rodina? Čeho si všimneme u lidí, které tak dobře neznáme?

Obrázek 61

340 Pohyb a zastavení

At' se kůň pohybuje jakkoli rychle, měli bychom ho mít vždy pod **kontrolou**. Procvičme si to ve všech chodech. Zvíře by mělo zrychlit lehce a bez jakýchkoli obtíží, požadovaný chod poté udržet a kdykoli na naše znamení chod změnit či zastavit.

Obrázek 62

345 *Pokud budeme schopni koně kontrolovat v kroku,*

Obrázek 63

klusu,

Obrázek 64

350 *nebo v rychlém cvalu, budeme se cítit bezpečně. Tak si se čtyřnohým kamarádem můžeme užít hodně zábavy.*

Zastavení

Už jsme se naučili, že koně jsou běžci a zrychlit můžou bez jakýchkoli obtíží. Ale předtím, než po koni budeme chtít, aby se pohyboval rychle, bychom se pro jistotu měli ujistit, jestli zvířeti **dobře fungují „brzdy“**. Pokud zjistíme, že koně můžeme kdykoli a bez jakékoli
355 námahy ze země zastavit, znamená to, že jeho nohy už dobře ovládáme. Když ale vidíme, že ho zabrzdíme jen s velkou námahou, přestože jsme mu dali pouze správné signály, znamená to, že **zastavení ještě musíme cvičit**. Může se totiž stát, že zvíře bude i pod sedlem divoké a nebude se dát zabrzdit. To je velmi nebezpečné!

Obrázek 65

360 Když chceme, aby kůň zpomalil či úplně zastavil, musíme ke koni stát takto: Stojíme daleko od zvířete a postavíme se mu do cesty. Pokud vydechneme, uvolní se celé tělo. Koně jsou natolik citlivá zvířata, že si toho všimnou. Napodobí nás, a tak začnou zpomalovat. Když budeme pořádně máchat rukama (což působí jako značka stop), zesílíme brzdění zvířete.

365 Obrázek 66

Pokud kůň nereaguje na jemné signály, aby zastavil, můžeme prudce švihat vazákem.

Markus radí

370 Když chceme koně zpomalit či zastavit, musíme rozhodně zůstat **uprostřed** jízdárny. Pokud se přiblížíme k plotu okolo obvodu jízdárny, budeme koni příliš blízko. Mohl by nás omylem porazit a zranit nás. Střed jízdárny si můžeme vyznačit v písku – vzpomeňme si na kancelář vedoucího.

Ano, správně a změň směr

375 „Dobrá práce“ nebo „**Ano**“ v **zařikávání** vyjádříme následovně: Ve chvíli, kdy nás kůň správně poslechne, odvrátíme od něj všechnu pozornost a přestaneme mu věnovat energii. Na malou chvíli děláme, že se na zvíře nedíváme, a tím mu dáme prostor na vydechnutí. Stejně se k sobě chovají i koně, když si chtějí mezi sebou říct: „Ano, to bylo správně!“

380 Obrázek 67

Obrázek 68, 69

Koně necháme na chvíli odpočinout, když se k němu otočíme zády a také od něj třeba o krok ustoupíme. Zvíře si rychle všimne, že se mu vyplatí splnit úkol, který po něm žádáme. Pokaždé, když to udělá, bude mít tuto malou přestávku. Ta je velmi důležitá, protože
385 *tak kůň může zpracovat právě naučené poznatky.*

„**Ne**, to nebylo přesně, co jsme po tobě chtěli,“ naznačíme takto: Koni stále věnujeme pozornost, neustále se na něj díváme a tělem jsme k němu pořád natočení. Tlak tak zůstane stejný. Pokud se nám zvíře vzepře, můžeme použít větší energii a zesílit povely. Jakmile ale vidíme, že se kůň alespoň malinko snaží přijmout signály, které mu dáváme, přestaneme
390 vyvíjet tlak. Tím opět potvrzujeme: „Ano, správně.“

Změna směru

Když budeme schopni koně ovládat jemnými signály v jakémkoli chodu, nastane čas, abychom se naučili zvíře řídit lépe. My určujeme, kam se nohy zvířete mají pohybovat. Abychom ho však mohli otočit, musíme umět snadno změnit jeho rychlost. Pokud
395 ji nebudeme mít pod kontrolou, nebudeme vůbec schopní náš „volant“ ovládat správně.

Změna směru po vnější ruce

Obrázek 70

Jako první si musíme přehodit vazák do druhé ruky. Když se kůň natočí na druhou stranu, jsme již připraveni ho vazákem popohnat. Stojíme těsně před zvířetem. Tak ho donutíme,
400 *aby přemýšlelo o tom, co má udělat.*

Obrázek 71

Abychom koně otočili, musíme ho pohyby rukou natlačit hlavou k plotu. Jeho nohy by se měly během otáčení pořád hýbat.

Obrázek 72

- 405 *Takto se zvíře v obratu lehce otočí na druhou stranu, na které bude dál pokračovat v daném chodu.*

Změna směru po vnitřní ruce

Obrázek 73

- 410 *Nejprve si přehodíme vazák do druhé ruky. Poté plynule jdeme vedle koně. Následně přidáme do kroku, aby zvíře vidělo naše záda. Jakmile udělá krok do středu jízdárny, natočíme se k němu.*

Obrázek 74

Rukou uděláme pohyb, jako bychom tlačili na plec koně. Tím mu ukážeme, že se má otočit zpátky k plotu.

- 415 Obrázek 75

Hotovo! Kůň se otočil po vnitřní ruce a pohybuje se v opačném směru. Na rozdíl od změny směru po vnější ruce se zvíře rozhodne samo, jestli chce přijmout naše vyzývací signály.

Andrea radí

- 420 *Udělejme všechna cvičení bez vazáku. Jde kůň stále dobře dopředu, nebo jsme bez vazáku bezmocní? A jak to vypadá s „řízením“ zvířete? Vyzkoušejme, jestli náš kůň nacválá, když se zhluboka nadechneme.*

Následuj nás!

- 425 Když jsme po koni chtěli, aby změnil směr, rozhodl se, že se otočí po vnitřní ruce. Nyní ho můžeme ještě jednou vyzvat, aby šel doprostřed jízdárny. Vzpomeňme si: Dobrý vedoucí určí, kdy se k němu zvíře může přiblížit. Vyzvěme koně a krátce si ho pohladíme. Tak upevníme ono neviditelné **přátelství**.

Obrázek 76

- 430 *Když chceme, aby šel kůň za námi, můžeme ho vyzvat, aby za námi přiběhl. Ke zvířeti se tedy natočíme zády, uděláme malý krok, zastavíme se a čekáme.*

Obrázek 78

Kůň vidí naše záda a ví, že to v koňské řeči znamená: Následuj nás! Nyní se už sám rozhodne, jestli za námi chce přijít.

- 435 Obrázek 79

Obrázek 80

Kůň se k nám jako vedoucímu připojí.

Co uděláme, když:

Obrázek 81

- 440 *Kůň by měl jít úplně u plotu. Pokud by šel dovnitř, dostaneme ho zpátky pohledem a tlakem rukou na plec, aby se vrátil na obvod jízdárny.*

Obrázek 82

To jste moc blízko!

- 445 *Opustíme kancelář vedoucího a přiblížíme se ke koni. To se stává často, protože od něj něco nutně potřebujeme. Pokud ale zvíře zrovna vyhazuje, může to být dost nebezpečné. Nejlépe si ovládání koně budeme trénovat ze středu jízdárny. Označení na zemi nám u toho může pomoci.*

Obrázek 85, 86

Protože jsou koně zvířata, která při nebezpečí prchají, může se stát, že budou od nějakého
450 úkolu utíkat. Prchají tehdy, když se jim něco nelíbí. Může se ale stát, že se zvíře lekne, a proto
utíká. Nyní se můžeme pokusit koně nasměrovat na vnějšek jízdárny. Dávejme však pozor,
abychom od něj stáli daleko. Jinak by nás mohl srazit a udupat!

Obrázek 83, 84

Kůň chce raději změnit směr vnitřkem jízdárny, tedy směrem k nám, i když se má otočit
455 po vnější straně. Jakmile si toho všimneme, přestaneme se pohybovat a zvíře zastavíme.
Pokud se kůň celý otočil do středu jízdárny, uděláme co nejrychleji obrat na vnější stranu
a necháme zvíře jít po směru, po kterém se pohybovalo předtím.

Na to bychom měli myslet:

Většinou nás velmi baví, když s koněm volně pracujeme. Tato zvířata se ale můžou velmi
460 snadno leknout a po jízdárně pobíhat. Proto bychom měli koně vždy mít **na očích**,
i když se od něj za odměnu odvrátíme. Můžeme například „nenápadně kouknout“
přes rameno, aniž bychom na zvíře zírali. Nechme si u toho vždy **pomoct** od zkušeného
trenéra či trenérky. Ti mohou v rámci možností zabránit nebezpečným situacím. Pokud nějaký
úkol nevyjde, měli bychom ho opakovat maximálně pětkrát. Opakujeme-li ho neúspěšně
465 vícekrát, snižuje se naše postavení vedoucího.

Markus radí

Trénujme házení lasem bez koně. Pokusme se tímto způsobem přesně trefit plastovou láhev.

Každodenní zařikávání koní

470 Obrázek 87

Když se ve cvičení vylepšíme, zjistíme, že se se zvířetem daleko rychleji a snadněji dorozumíme. Kůň bude **lépe a pozorněji** dbát na to, co po něm chceme. Kromě toho bude reagovat na **jemnější** prostředky.

Obrázek 88, 90

475 Tyto cviky jsme však netrénovali jen proto, aby to vypadalo pěkně v kruhové jízdárně. Všimneme si, že toto jemné **neviditelné spojení** využijeme i v každodenním zacházení s koněm. Najednou budeme moct zvíře **snadněji vyvádět** z výběhu: Ostře se na něj podíváme a následně odvrátíme zrak. Tím koni nabídneme, aby nás následoval. Nebude to dlouho trvat a zvíře nám dokonce bude chodit naproti.

480 Obrázek 89, 91

Při čištění mu můžeme lehce zatlačit na zád'. Kůň poslušně ustoupí, abychom během kartáčování měli více místa. Vše bude probíhat jemněji a lehčeji, aniž bychom se zvířetem bojovali. Kůň se bude **cítit příjemněji**, protože bude lépe rozumět signálům. Navíc na ně bude moct rychleji reagovat.

485 Obrázek 92, 93

Všimneme si, že čím silnější je neviditelný provázek symbolizující naše přátelství, tím víc nás **baví** si se zvířetem hrát. Když na to jednou přijdeme, nebudeme se toho moct nabažít.

Důležité rady pro práci s koněm

490 Když se ke zvířeti přibližujeme, nikdy k němu nechodíme zezadu. Mohlo by se leknout a začít vyhazovat. Lepší je přibližovat se k němu čelně z boku, aby nás vidělo. Můžeme na sebe také upozornit hlasem.

Koni nesmíme povolit, aby se k nám bez svolení přiblížil. Pokud se k nám dostane příliš blízko, hrozí, že nám šlápne na nohu, že na nás bude tlačit, že nás bude štípat

495 či že nás dokonce kousne. Pokud zvířeti za odměnu chceme dát pamlsek, měli bychom

to nejlépe udělat poté, co skončíme s prací a než ho odvedeme za jeho kamarády. Nikdy nesmíme jít s pamlskem do výběhu, kde je více koní. Všichni by se za námi vydali. Mohlo by se stát, že nás nechtěně porazí. Když se kůň vyleká, měli bychom vydechnout, klidně a pomalu na něj mluvit, hladit ho a dělat jen lehké a uvolněné pohyby, dokud se neuklidní.

500 Zvíře cítí, když jsme klidní, což v něm vzbudí důvěru. Existují koně, kteří se nikdy nenaučili lidi respektovat. Taková zvířata mohou být velmi nebezpečná, a proto patří do rukou zkušeného trenéra či trenérky.

Andrea radí

505 Co dělají koně, když se odměňují, a co je typické pro nás lidi? Co dělají nebo říkají naši rodiče a učitelé, když se nám něco povede? Co říká klisna svému hříbátku?

Obrázek 94

Důvěra a respekt

510 Nyní jsme se naučili, jak se s koněm dorozumět a jak číst signály svého zvířete. Díky tomu se my i zvíře cítíme lépe a bezpečněji, protože oba víme, co od toho druhého můžeme očekávat.

Obrázek 95

Když nám kůň důvěřuje, můžeme jít do těsné blízkosti až k němu.

Obrázek 96

515 *Aby kůň překročil šustivou plachtu, musí nám silně důvěřovat.*

Nikdo nemá rád nepříjemná překvapení, že ano? Důvěra a respekt jsou klíčové, když se posadíme na koňský hřbet.

V kruhové jízdárně si o nás kůň může udělat dobrý obrázek. A my zase o něm.

520 Když se na někoho díváme s odstupem, zjistíme, jak se pohybuje, jak se dívá, jak často nám věnuje pohled, jak se usmívá, nebo kolikrát se rozpačitě poškrábe za uchem. Pozorujme koně: jak reaguje?

Obrázek 97

Budeme se cvičit v pozornosti. Kůň se bude cítit dobře, když zjistí, že se plně věnujeme pouze jemu.

525 Během volné práce v kruhové jízdárně se nám kůň naučí důvěřovat a bude nás následovat. Pokud se ale budeme v koňské řeči „přeříkávat“, bude zvíře možná nejprve váhat a vyčkávat. Čím srozumitelněji s ním budeme moct „mluvit“, tím dříve bude na naše signály reagovat. Když někoho posloucháme, znamená to, že ho respektujeme. Pokud nám kůň může zcela důvěřovat, bude nás nejen více respektovat, ale zároveň nás bude i rád poslouchat.

530 Obrázek 98

K vytvoření harmonického týmu jsou vždy potřeba dva.

Andrea radí

- 535 Koně jsou odborníci na čtení tělesných signálů. Vnímají, jak dýcháme nebo jak mluvíme. Ihned rozpoznají, když jsme napjatí či nejistí. Někdy to poznají dokonce dřív než my sami.

Nejdřív čištění, pak ježdění

Před tím, než začneme jezdit, musíme koně připravit. Je třeba mu nandat ohlávku,
540 vykartáčovat ho, vyhřebelcovat a také mu vyčistit kopyta. Tohle všechno musíme udělat
před každým ježděním.

Andrea radí

Čištění je nezbytné z toho důvodu, aby se odstranily ze srsti všechny nečistoty či písek, který
by se mohl dostat pod sedlo a koně pak dřít. Mladé zvíře se jako první musí naučit nechat
545 se vyčistit, nechat si nandat ohlávku a také klidně stát. I při takovýchto každodenních
činnostech se můžeme s koněm sblížit. Kamarádství tedy začíná už při čištění.

Obrázek 99

Ohlávka je pomůcka, která se koni nasazuje na hlavu. Je vyrobena z měkkého materiálu
a slouží k vedení zvířete. Přetahuje se přes nozdry a uši. U nasazování bychom měli stát vedle
550 koně.

Obrázek 100

Kůň by měl umět snížit hlavu, abychom na uši dobře dosáhli. Pokud to dělá, je to známka
toho, že nám důvěřuje.

Obrázek 101

555 *Kopytní háček*

Obrázek 102

Hřeben na ocas

Obrázek 103

Gumové hřebílko

560 Obrázek 104

Kartáče

*Je vhodné mít všechny potřeby na **čištění** předem připravené.*

Obrázek 108

Koně přivazujeme tak, jak je vidět na fotce vpravo. Tento uzel jde totiž v nouzi rozvázat.

- 565 Dávejme pozor, abychom zvíře přivazovali k pevnému kůlu nebo ke kroužku, který je upevněn ve zdi. Rozhodně koně nesmíme přivazovat k nestabilní ohradě či jiným věcem, jež jednoduše povolí, když za ně kůň škubne. Pokud by totiž spadly či se přetrhly, zvíře se může jednoduše spláshit a zranit sebe i ostatní. Ze stejného důvodu bychom ho měli přivazovat k uvazišti, které se nachází přibližně na úrovni jeho nozder. Pokud je uvaziště
- 570 nižší, může se kůň do vazáku zamotat.

Obrázek 106, 107

Vazák omotáme okolo kůlu. Poté uděláme smyčku, kterou protáhneme další smyčku (a tak dále – viz obrázek vpravo nahoře). Zatáhneme-li za konec vazáku, rozváže se uzel jedním tahem.

- 575 Obrázek 105

Předtím, než koni nasadíme sedlo či uzdečku, ho vyčistíme hřebílkem a kartáčem. Všechna místa, kde bude sedlo, musí být pořádně vyčištěna, aby se zvíře nezranilo.

Markus radí

Nejbezpečnější je stát u koně vždy z boku.

- 580 Obrázek 109

Ocas a hřívá jsou **speciální druh dlouhých zvířecích chlupů, které slouží k ochraně proti hmyzu**. Ohon a kštici češeme pramen po prameni.

Obrázek 110

- 585 Nakonec koni vyčistíme **kopyta**. Kamínky, hlínu a nečistoty opatrně vybereme pomocí kopytního háčku.

Vést a nechat se vést

Než se na koně vyhoupneme, měli bychom si nechat čas a **ze země** mu ukázat, co po něm chceme. Na náš příkaz by se zvíře mělo nechat jednoduše vést, poslušně se rozejít, 590 zůstat v kroku a zastavit, aniž bychom museli použít hrubou sílu. Koně jsou rozhodně silnější než lidé. I trénovaný sportovec by pomocí uzdečky nemohl zvíře zastavit, kdyby chtělo utéct.

Nejlepší bude, když koně trpělivě a pomalu naučíme, že se nás nemusí bát. Zvíře by mělo vědět, že pokud nám důvěřuje a poslouchá naše příkazy, bude v bezpečí a nebudou ho ohrožovat predátoři.

595 Navíc se k nám kůň nesmí přiblížit, pokud mu to nepovolíme. Nesmí do nás ani strkat, ani nás nesmí štípat. Toto chování v koňské řeči znamená: Neberu vás vážně!

Obrázek 111

Vazák by měl být dlouhý minimálně dva metry.

Koně vedeme na dlouhém vazáku, když má na sobě stabilní běžnou nebo lanovou ohlávku. 600 Většina vazáků je příliš krátká. Vazák, který je dva až tři metry dlouhý, je bezpečnější (například když kůň zakopne, nebo uskočí).

Obrázek 112

Když chceme koně kousek popovést, jdeme vedle něj a trenér či trenérka nás kontroluje. Tímto způsobem nejlépe vidíme, co zvíře právě dělá.

605 Obrázek 113

Jiné cvičení je koně vést a přitom jít před ním. Nechme si u toho pomoci. Když zvíře takto vedeme, naučí se nás následovat.

Obrázek 117

Dáme mu tak najevo, že jdeme jako první, že všechno vidíme a že ho bezpečně vedeme. 610 Následuje nás, pokud nám důvěřuje a pokud se s námi cítí v bezpečí.

Obrázek 114

I v kruhové jízdárně, oploceném kulatém prostoru, si můžeme dobře zahrát na honěnou. Při této hře se kuň pohybuje volně, nevedeme ho za žádný vazák. Jen pokud budeme dávat jasné a srozumitelné signály, může se zvíře rozhodnout, jestli si s námi chce hrát.

615 Obrázek 115

Stabilní ohlávka

Obrázek 116

Lanová ohlávka

Markus radí

620 Měli bychom dbát na to, abychom se naučili vazák vždy držet správně. V případě nouze pak nebudeme muset přemýšlet.

Obrázek 118. *Špatné držení*

Správné držení

625 Co budeme potřebovat

Když s koněm trávíme čas nebo když jezdíme, potřebujeme **pevné boty**. Protiskluzová podrážka a malý podpatek zajistí, aby nám noha ve třmenu neuvízla. Kromě toho bychom si k narozeninám mohli přát i pohodlné **rajtky**, v nichž se nám bude snadno jezdit. Měli bychom dbát na to, abychom na sobě měli oblečení, ve kterém se cítíme pohodlně, ve kterém se nám jezdí dobře a které se může ušpinit.

Obrázek 118

Přilba

Přilba nás chrání před vážným zraněním.

Sedla

635 Obrázek 120

*Když chceme jet na vyjížďku, vybereme si **lehké westernové sedlo** (1). Je velmi pohodlné a jezdcí poskytuje dobrou oporu.*

*Beránek vystýlá posedlí tohoto **westernového sedla** (2), což je při delší vyjížďce velmi příjemné.*

640 *Toto klasické **všestranné sedlo** (3) se dobře hodí na tréninky v hale či na jízdně.*

*Toto je **sedlový polštář** neboli **pad** (v angličtině to znamená polštář). Na hřbet se upevňuje pomocí podbřišníku. Tak se šetří koňský hřbet. Navíc je posedlí vyztuženo. U tohoto sedla se většinou nepoužívají třmeny. Je to dobrá příležitost, jak jezdit (téměř) bez sedla. Naučíme se tak mít dobrou rovnováhu a uvolněný sed.*

645 Obrázek 119

Sedlání

Většina sedel váží 5 až 7 kg, některá sedla váží i více. Proto bychom si během sedlání měli vždy nechat pomoci. Trenér či trenérka by nám měli vysvětlit, na co musíme dávat pozor. Kromě toho by po nás měli vždy kontrolovat, zda jsme něco neudělali špatně.

650 Obrázek 121, 122

Sedlo musí zvířeti dobře sedět. Musíme ho na koňská záda správně položit. Pokud sedlo nesedí dobře, je to pro koně velmi nepříjemné, či dokonce bolestivé.

Obrázek 123

Takhle to je správně.

655 **Andrea radí**

Trenér či trenérka by nám měli být vždy nablízku. Měli by nám všechno krok po kroku vysvětlit a pomoci nám, když máme problémy. Zeptáme se, když něco nevíme. Nespěcháme, abychom odpovědi porozuměli.

Uzdečka

- 660 V naší stáji používáme bezudidlovou uzdečku. Bez udidla se dá na koni jezdit velmi jednoduše. Zvíře můžeme stejně dobře a spolehlivě ovládat a brzdit, jako kdybychom jezdili s udidlem. Tímto způsobem však šetříme citlivou hubu. Když má na sobě kůň uzdečku, můžeme ho otěžemi různě ovládat či zpomalovat.

Obrázek 124

- 665 *Tady vidíme bezudidlovou uzdečku (anglicky bitless bridle). Existuje mnoho druhů bezudidlových uzdeček.*

Obrázek 125

Když koni sundáváme ohlávku, držíme uzdečku v levé ruce. Otěže jsme zvířeti již předtím přetáhli přes hlavu.

- 670 Obrázek 126

Nejprve koni přetáhneme nátylník přes nozdry a poté opatrně přes uši.

Obrázek 127

Poté zapneme nánosník tak, aby se mezi něj a hlavu koně vešly dva prsty.

675 Vzhůru do sedla!

Tak a teď jdeme do sedla! Kůň je celkem velké zvíře, že? Určitě jsme se už sami sebe někdy ptali, jak se vůbec bez žebříku do sedla vyškrábeme. Ale žádný strach, existují totiž skvělé triky, a to dokonce i pro malé lidi!

Obrázek 128

680 Obrázek 129

Než nasedneme, musíme vždy dotáhnout podbřišník, aby sedlo pevně drželo a aby se zničehonic nesesunulo.

Markus radí

Pokud se nám najednou zdá, že je kůň obrovský, nebo se nám rozbuší srdce, buďme bez obav, 685 není to nic neobvyklého. Strach je normální. Může nás varovat před nebezpečnými situacemi. A to je dobře. Obrátme se na trenéra či trenérku. Určitě nás pochopí a pomůžou nám, abychom tyto těžké situace překonali.

Nasedání a sesedání je nejlepší si vyzkoušet několikrát za sebou. Tak si je úplně osvojíme.

Obrázek 130

690 *Postavíme se vedle koně. Podíváme se na jeho hlavu. Nastavíme si třmen a dáme do něj nohu.*

Obrázek 131

Nasedneme co možná nejbližší u koně. Odrazíme se nohou ze země.

Obrázek 132

695 *Jemně dosedneme do sedla. Ten, kdo nám pomáhá, drží sedlo z druhé strany. Díky tomu zůstane v rovnováze.*

Nyní můžeme sesednout. Běžně sesedáme stejně tak, jak jsme na koně nasedli. To znamená: nohu přehodíme přes zadní rozsochu. Ale jde to také naopak:

Obrázek 133

Přendáme nohu přes přední rozsochu.

700 Obrázek 134

Posadíme se bočně do sedla.

Obrázek 135

A volně seskakujeme. Dopadneme na obě dvě nohy. Pozorně se díváme, kam seskakujeme.

Obrázek 136

705 Tady pro nás máme hru, která nás může zbavit strachu z pádů.

Obrázek 137

Abychom mohli plynule nasedat a sesedat, musíme být trošku pohybliví. Nacvičme si sesedání, když jde kůň v kroku. Tak se naučíme rychleji a jednodušeji reagovat, i když je zvíře v pohybu.

710

Jdeme jezdit!

Zvládli jsme to! Nyní sedíme v sedle. Teď už jen koni i „seshora“ vyjasnit, co po něm chceme.

715 Jezdecký sed

Nejdůležitější je správný sed. Seznámíme se s jezdeckým sedem, který nám pomůže na koni udržet rovnováhu a vypružit nárazy a houpavé pohyby. Ty vznikají, když se zvíře hýbe.

Obrázek 138

Správně: Maruška sedí rovně, díky čemuž udržuje rovnováhu.

720 Obrázek 139, 140

Na těchto obrázcích však sedí buď příliš vpředu, nebo příliš vzadu.

Paty a holeně

Nohy můžeme „zaparkovat“ ve třmenech. To znamená, že nohy dáme do třmenů a tlačíme do nich tak, aby nám z nich nohy nevyklouzly. Do nich dáme nohy jen po bříška chodidel, jinak bychom ve třmenech mohli uvíznout.

725

Obrázek 141

Noha by měla spočívat ve třmenech uvolněně. Kotníky máme povolené a paty jsou v takové poloze, jako kdybychom stáli na rovné zemi.

Obrázek 142

730 *Když vytáhneme patu nahoru, ztratíme jednoduše rovnováhu. Kromě toho už koni nemůžeme dávat správné pobídky holeněmi.*

Otěže

Když vezmeme otěže do obou rukou jako na obrázku, měli bychom je držet volně v pěsti. Zápěstí musí směřovat kolmo k zemi. Otěže držíme ve vzduchu těsně nad hřívou.

735 Obrázek 143

Správné držení otěží

Obrázek 144, 145

Špatné držení otěží

Andrea radí

- 740 Měli bychom dbát na to, abychom za otěže tahali co nejméně, když koni chceme dát nějaký pokyn. Jaké jiné možnosti máme, abychom zvířeti řekli, co po něm chceme?

Krátké cvičení

- Protože se s námi jednou kůň bude pohybovat, je důležité, abychom se naučili s těmito pohyby splynout. Pokud zůstaneme ve ztuhlém sedu, bude to s námi třást. Abychom se mohli
745 jednoduše pohybovat v rytmu zvířete, uděláme si nyní spolu krátké cvičení.

Obrázek 146

Jako malý cvik můžeme zkusit koně „řídít“ jen jednou rukou. To nás naučí zvíře ovládat spíše pohledem, sedem a holeněmi než otěží.

Obrázek 148

- 750 *Vytáhneme se v sedle. Ruce a prsty natáhneme až do nebe.*

Obrázek 147

Zvládneme se rukou dotknout špičky chodidla?

Obrázek 149

Zvládneme se otočit úplně dozadu a podívat se na ocas? Tam stojí Andrea. Pláceme si!

- 755 Obrázek 150

Koně obejmeme oběma rukama. Podrbáme ho po celé hřívě (od kohoutku až k týlu). Jak daleko dosáhneme?

Hodně cvičení můžeme provádět na stojícím, ale i na kráčejícím koni. Tak se uvolníme, rozpohybujeme se a hravě se naučíme, jak udržet rovnováhu. Toto cvičení navíc pomáhá, abychom se neustále nedrželi otěží. Nepotřebujeme je svírat, abychom se v sedle udrželi.

3 Odborný komentář překladu

3.1 Překladatelská analýza originálu

3.1.1 Úvod

Výchozí text *Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht* autorů Andrey a Markuse Eschbachových je návod na přirozenou komunikaci s koňmi a patří do literatury pro děti. Členěn je do dvoustránkových kapitol, které dále obsahují přehledně značené podkapitoly psané tučným písmem. Obohacují ho obrázky, pod nimiž se většinou nachází popisky. Na konci každé kapitoly je kolonka *Andreas Tipp* či *Markus' Tipp*, která shrnuje všechny důležité poznatky daného oddílu a radí čtenářům, jak je prakticky mohou využít u svého koně.

V úvodu publikace nalezneme obsah a přivítání čtenáře. Na jejím konci se pak nachází seznam dětí a koňů, jejichž fotografie v ní byly použity a v úplném závěru *Stichwortregister* (rejstřík klíčových slov) a *Impressum* s odkazem na webové stránky autorů (www.eschbach-horsemanship.com). Tyto webové stránky nabízí několik sekcí, včetně oddílu *Publikationen*¹, ve kterém si čtenář může pustit videa doplňující informace z knihy.

Strukturu analýzy originálního textu, kterou nalezneme v této části bakalářské práce, jsem založila na modelu Christiane Nordové, podle něhož dělíme textové faktory na vnitrotextové a vnětextové (2009, str. 48).

Popisované jevy ilustruji konkrétními příklady. Část textu, ve které se daný jev vyskytuje, nijak nevyznačuji, neboť je celý výchozí text psán tučným písmem, a mé citace jsou krátké – konkrétní místo v nich tak je jednoduše identifikovatelné. Všechny stánky, na kterých se daný příklad nachází, uvádím v závorkách. Citace z originálu jsou opatřeny písmenem O a příklady z překladu značím písmenem P.

¹ Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. Publikationen. *Kompetenzenzentrum Eschbach Horsemanshop*[online]. Koblenz, 2017, 2017 [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: <https://eschbachhof.ch/Buecher-und-Dvds>

3.1.2 Vnětextové faktory

3.1.2.1 Vysílatel

Tato odborně-naučná publikace byla vydána v německém vydavatelství Kosmos sídlícím ve Stuttgartu. Její autoři, manželé Eschbachovi, v ní podávají návod, jak přirozeně komunikovat s koňmi. Své znalosti a zkušenosti již sepsali v mnoha knihách a pravidelně také pořádají kurzy *horsemanshipu* pro veřejnost.

Markus Eschbach-Kindler je sociální pedagog, který se kvalifikoval jako učitel jezdeckví a trenér. Jeho manželka, Andrea Eschbach-Kindlerová je fyzioterapeutka, spisovatelka, malířka a v jezdeckví se specializovala na „duální aktivaci koně“ po vzoru Michaela Geitnera².

Na svém statku ve švýcarském Koblenci oba pravidelně pořádají semináře a mnohá školení pro děti i pro dospělé. Výuku zajišťuje 6 členů týmu a její účastníci se jezdeckví mohou učit s koněm náležícím stáji či mít koně vlastního³.

Manželé Eschbachovi rovněž pořádají různé naučné show. Jedna z nejznámějších je každoročně k vidění na *Mustang makeover*⁴ konaném v Německu.

3.1.2.2 Záměr vysílatele

Nordová (2009, str. 51) rozlišuje záměr vysílatele od dopadu na čtenáře při percepci díla – na rozdíl od Bühlerové (1984). V ideálním případě jsou tyto dva faktory kongruentní (Vermeer, 1972, str. 76). Záměrem vysílatele analyzované publikace je přehledně a stručně dětem vysvětlit základy zařikávání koní (*Darstellungsintention – intence vysvětlit nové*

² Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Team*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: https://eschbachhof.ch/Unser-Team?fbclid=IwAR2bp0tLuSMhdPYaCJliAlemvTDO--oeaTuvYKx47O-UPHb_0-E3h7Qq4EI

³ Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Team*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: https://eschbachhof.ch/Unser-Team?fbclid=IwAR2bp0tLuSMhdPYaCJliAlemvTDO--oeaTuvYKx47O-UPHb_0-E3h7Qq4EI

⁴ Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Team*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: https://eschbachhof.ch/Unser-Team?fbclid=IwAR2bp0tLuSMhdPYaCJliAlemvTDO--oeaTuvYKx47O-UPHb_0-E3h7Qq4EI

informace)⁵ a také rozšířit mezi čtenáře vlastní názor na jezdeckví (*Ausdrucksintention – intence vyjádřit vlastní názor*)⁶. Vysílatel se ve čtenáři snaží vzbudit zájem o koně a horsemanship (*Apellintention*)⁷. Kniha také pravděpodobně slouží jako prostředek pro nalákání dětí k účasti na seminářích pořádaných na statku autorů ve Švýcarsku (*phatische Intention – intence vytvořit kontakt se čtenářem*)⁸.

O záměru autorů se dočteme již v předmluvě knihy, kde uvádí, proč text napsali a publikovali. Ukazují v něm, jak je jednoduché se zaříkávat koně naučit. To, že autor takto explicitně vyjádří svůj záměr, nemusí podle Vermeera (1983, str. 69) nutně znamenat, že ho v textu plně dodržel. Má příručka však úvodnímu prohlášení vysílatele odpovídá.

3.1.2.3 Příjemce

Nordová ve svém modelu (2009, str. 56) rozlišuje několik druhů příjemců populárně-naučných textů: děti/dospívající/dospělé a odborníky/laiky. Příjemci zvolené publikace jsou děti a laikové. Autoři na svých stránkách⁹ uvádějí jiný doporučený věk dětí než e-shopy (např. *Amazon*¹⁰), je však zřejmé, že je kniha psaná pro děti okolo sedmi až deseti

⁵ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einerübersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 53.

⁶ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einerübersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 53.

⁷ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einerübersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 53.

⁸ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einerübersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 53.

⁹ Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Buch für Kinder - Pferdesprache*. [online]. 2017 [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: <http://www.eschbach-horsemanship.com/news/items/buch-fuer-kinder-pferdesprache.html>

¹⁰ *Amazon* [online]. Lucemburk, 2018 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: https://www.amazon.de/Pferdesprache-f%C3%BCr-Kinder-Andrea-Eschbach/dp/3440140717/ref=sr_1_2?ie=UTF8&qid=1541334531&sr=8-2&keywords=pferdefl%C3%BCstern+f%C3%BCr+kinder

let. Nordová (2009, str. 57) zdůrazňuje, že jsou originál a překlad určeny dvěma zcela odlišným skupinám čtenářů s odlišnou kulturou a znalostmi (v mé práci se jedná o odlišné znalosti v oblasti *horsemanshipu* v Německu a České republice) a že si na tuto skutečnost musí překladatel dát pozor. V mém překladu jsem místy musela explicitovat a měnit číslo adresovaného čtenáře, viz kapitola *Překladatelské problémy*).

3.1.2.4 Médium, čas a místo vzniku

Výchozí text reaguje na narůstající zájem o jezdeckví v Německu a také na větší oblibu přirozené komunikace se zvířaty.

Přesto, že autoři jsou Švýcaři¹¹, publikace neobsahuje žádné výrazy švýcarského dialektu, nýbrž je napsaná ve spisovné němčině. Obsah textu je věcný, vysvětluje čtenáři nové informace. Abstraktní pojmy se v textu nenalézají, neboť tematika *horsemanshipu* je praktický obor.

Kniha vyšla v roce 2014 ve Stuttgartu v zatím jediném vydání. Protože příručka vyšla relativně nedávno, jazyk, kterým je napsána, neobsahuje žádné archaismy a odpovídá soudobé němčině. Text existuje pouze v tištěné verzi, jeho elektronická podoba zatím nebyla vytvořena. Dá se zakoupit na mnoha e-shopech: na stránkách manželů Eschbachových¹², Amazonu¹³, e-Bay¹⁴ atd.

¹¹ Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Team*. [online]. 2017 [cit. 2018-011-01]. Dostupné z: https://eschbachhof.ch/Unser-Team?fbclid=IwAR2bp0tLuSMhdPYaCJliAlemvTDO--oeaTuvYKx47O-UPHb_0-E3h7Qq4EI

¹² Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Shop*. [online]. 2017 [cit. 2018-011-01]. Dostupné z: <https://eschbachhof.ch/Pferdesprache-fuer-Kinder>

¹³ *Amazon* [online]. Lucemburk, 2018 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: https://www.amazon.de/Pferdesprache-f%C3%BCr-Kinder-Andrea-Eschbach/dp/3440140717/ref=sr_1_2?ie=UTF8&qid=1541334531&sr=8-2&keywords=pferdefl%C3%BCstern+f%C3%BCr+kinder

¹⁴ *E-bay* [online]. 2018 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: <https://www.ebay.de/itm/Pferdesprache-fuer-Kinder-Pferdefluestern-leicht-gemacht-Eschbach-Andrea-und-Ma-/123257131646>

Texty obecně rozdělujeme na mluvené a psané (Nordová, 2009, str. 62). Jiná je nejen recepce každého z těchto typů textů, ale také především jejich produkce. Nordová zdůrazňuje¹⁵, že toto rozdělení není vždy možné, protože existují texty na pomezí (*complex medium*), jako např. publikace určené k předčítání či přednesu. Výchozí publikace mé bakalářské práce spadá právě do této kategorie. Tato skutečnost ovlivnila můj překlad, více viz kapitola *Překladatelské problémy*.

3.1.2.5 Důvod vzniku textu

Důvod vzniku textu a záměr vysílatele (viz kapitola *Záměr vysílatele*) se mohou u některých textů překrývat¹⁶, můj výchozí text je toho důkazem. *Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht* vzniklo, aby manželé Eschbachovi mohli dětem předat své poznatky a vzbudit v nich větší zájem o přirozenou komunikaci s koňmi.

3.1.2.6 Funkce textu

Funkce textu je podle Svozilové (1988, str. 68) základní poslání textu. Lingvista Roman Jakobson (1995, str. 78–81) rozlišuje šest základních funkcí: *expresivní, referenční, konativní, fatickou, metajazykovou a poetickou*. Žádný text nemá pouze jednu funkci. Hlavní cíl výchozího textu je informovat čtenáře o problematice *horsemanshipu*, rozšířit mezi ně názor vysílatelů textu na přirozenou komunikaci, vzbudit o ni větší zájem a také recipienty nalákat na semináře požádané autory (viz podkapitola *Záměr vysílatele*). V textu tak převažuje funkce *referenční* (autor podává čtenáři informace: *Pferde haben **Gefühle**. Sie zeigen dir durch ihre **Körpersprache**, was sie fühlen.* (O, 13)), dále funkce *konativní* (autor čtenáře přesvědčuje, aby aplikovali nově nabyté informace ve vlastním životě: *Andreas Tipp: Achte immer darauf, dass du deine Kommandos mit so wenig Zügelziehen wie möglich gibst.* (O, 38)) a také funkce *metajazyková* (autor vysvětluje odborné pojmy: *Wir verwenden meist einen **Round Pen**, das ist ein eingezäunter Zirkel.* (O, 16)).

¹⁵ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 75.

¹⁶ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 75.

Dále se v textu vyskytuje *fatická* funkce, kterou se vytváří a udržuje kontakt a následně spojení mezi mluvčími¹⁷. Tomuto charakteru odpovídají řečnické otázky (např. *Gar nicht so leicht, oder?* (O, 14)), jež slouží k udržení pozornosti čtenáře.

3.1.3 Vnitrotextové faktory

3.1.3.1 Tematika

Tématem originálního textu je přirozená komunikace s koňmi. Kniha je členěna do jednotlivých kapitol, které na sebe tematicky navazují. Sekce vždy podávají základní informace, které jsou pak v následujících oddílech rozváděny. Obsahem prvních kapitol jsou obecné informace o způsobu života a komunikaci koní, v dalších pak nalezneme osobní poznatky autorů v oblasti *horsemanshipu*.

3.1.3.2 Obsah

Na začátku knihy se čtenář seznamuje s obecnými informacemi o tom, jak mezi sebou koně komunikují, jak se chovají v přírodě a jaká pravidla platí ve stádu. Z těchto poznatků vycházejí navazující kapitoly, jež na základě již vysvětlených informací popisují, jakým způsobem funguje zařikávání koní. Publikace také popisuje, jak by se mělo správně na koni jezdit a jaké druhy jezdeckých pomůcek existují.

3.1.3.3 Presupozice

„Pragmatické presupozice se chápou značně široce, obvykle jako všechny faktory, které jsou pro jistou konkrétní výpověď relevantní, aby mohla být pochopena či přijata.“ (Hirschová, 2013, str. 135). Příjemci výchozího textu jsou německy mluvící děti, které mají oproti těm českým v oboru jezdeckví více znalostí (viz podkapitola *Pragmatická rovina*). Všechny odborné termíny jsou v něm přesto přehledně vysvětleny a také doplněny o obrázky. Německý čtenář tak nemusí mít před četbou o tematice mnoho znalostí.

Problematicke odlišných presupozic recipientů výchozí německé a cílové české kultury se podrobněji věnuji v kapitole *Překladatelské problémy*.

¹⁷ NEKULA, Marek. Funkce jazyka. Nový encyklopedický slovník češtiny [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017, 2017 [cit. 2018-12-04]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/FUNKCE%20JAZYKA>

3.1.3.4 Nonverbální prvky

Vlastní text je obohacen o obrázky. Ty se vyskytují na každé dvoustraně a napomáhají čtenáři porozumět novým informacím a také si popisované skutečnosti představit. Pod některými fotografiemi od Markuse Eschbacha a Horsta Streitferdta se nacházejí popisky (většinou jednoduché věty v přítomném čase oznamovacího či rozkazovacího způsobu).

Dalším neverbálním prvkem jsou různé nadpisy, jež čtenáři umožňují lepší orientaci v textu. Každá kapitola má nadpis, který má příjemce nalákat, aby si danou kapitolu chtěl přečíst. Podle Shatury (1999, str. 80) rozlišujeme nadpisy *hodnotící*, *zpravodajské* a *beletristické*. V publikaci převažují nadpisy *zpravodajské*, které shrnují obsah kapitol a lákají čtenáře k četbě. Každá dvoustrana (a tedy každá kapitola) je členěna na podnadpisy. Ty slouží k udržení pozornosti příjemce a zároveň k přehlednosti¹⁸.

Důležité informace jsou psány tučně. Vzhledem k tomu, že mají za úkol zdůraznit podstatné informace odstavce¹⁹, zachovala jsem tučné písmo i v překladu.

3.1.3.5 Členění a výstavba textu

Z pohledu makrostruktury²⁰ je publikace členěna do kapitol (dvoustránek) s obrázky. Každá kapitola je uvedena nadpisem a je dělena na podkapitoly, které jsou taktéž uvedeny nadpisem. Na konci každé kapitoly nalezneme praktické *Andreas Tipp* či *Markus' Tipp*.

Mikrostruktura textu²¹ je realizována jednoduchými větami či krátkými souvětími. Věty vždy rozvíjejí informace uvedené v předešlém úseku či k nim přikládají nové poznatky (např. *Pferde leben dort, wo sie viel Platz haben, zum Beispiel in der Prärie oder bei uns auf großen Weiden. Je mehr Mitglieder eine Herde hat, umso mehr Platz brauchen sie.* (O, 18).

¹⁸ Shatury, Amr Ahmed. 1999. *Titulky v psané publicistice. Naše Řeč*. Praha, **82**(2), str. 80.

¹⁹ Shatury, Amr Ahmed. 1999. *Titulky v psané publicistice. Naše Řeč*. Praha, **82**(2), str. 81.

²⁰ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 114.

²¹ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681, str. 118.

3.1.3.6 Lexikum

Podle Rieselové (1963, str. 14–15) rozlišujeme v němčině několik funkčních stylů:

Stil der öffentlichen Rede, Stil der Wissenschaft, Stil der Presse und Publizistik, Stil der Alltagsrede a Stil der schönen Literatur. Toto členění částečně odpovídá tomu českému. V češtině existují funkční styly následující: *prostěsdělovací, odborný, administrativní, publicistický, řečnický a umělecký* (Čechová, 2008, str. 98). Knihu *Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht* lze zařadit do *odborného* funkčního stylu v češtině, v němčině do *Stil der Wissenschaft*. Funkčnímu stylu odpovídá i lexikum.

V textu se vyskytuje mnoho odborných termínů, které jsou však příjemci vysvětleny:

*Dies ist ein **Sattelkissen** oder Pad (englisch Polster): Es wird mit einem Gurt auf den Pferderücken festgeschnallt.* (O, 34).

Podle Milana Jelínka (1955, str. 32) jsou dalším charakteristickým rysem odborného stylu *internacionalismy*. Slovník cizích slov *Duden Fremdwörterbuch*²² vysvětluje tento fenomén následovně: „*Wort, das in gleicher Bedeutung und gleicher oder ähnlicher Form in verschiedenen Kultursprachen vorkommt, z.B. Container*“, tedy „*Slovo stejného významu, které se vyskytuje v podobných či stejných formách v různých kulturních jazycích, např. kontejner*“. *Internacionalismy* jsou v textu stejně jako odborné termíny vždy vysvětleny. Pokud pro ně existuje německý ekvivalent, je uveden v závorce: *Dies ist ein **Sattelkissen** oder Pad (englisch Polster).* (O, 34).

Dalším typickým rysem odborného textu je *multiverbizace*, tedy víceslovná pojmenování²³.

V publikaci se tento prvek vyskytuje spíše výjimečně, např. *Die meisten Sättel **sind** circa fünf bis sieben Kilogramm **schwer**, manche auch mehr.* (*schwer sein* místo *wiegen*) (O, 34).

²² Eickhoff, Birgit, Angelika Haller-Wolf a Dieter Mang. *Duden. Das Fremdwörterbuch*. 5. Mannheim: Duden Verlag., 1997. ISBN 3411040564 9783411040568, str. 372.

²³ Janovec, Ladislav. 2007. *K projevům jazykových tendencí v současné češtině. Naše řeč* [online]. Praha, **90**(2), str. 57–66 [cit. 2018-11-02]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>

Stil der Wissenschaft obsahuje mnoho sloves v trpném rodě (*pasíva*) (Shchipitsina, 2009, str. 75). V němčině rozlišujeme dva typy pasív²⁴: *stavové* (*Zustandspassiv*), tj. *pasivum* popisující již dokončený děj, a *průběhové* (*Vorgangspassiv*), tj. *pasivum* označující aktuální změnu stavu podmětu. Výchozí text *pasíva* téměř neobsahuje. Frekvence *Zustandspassiv* a *Vorgangspassiv* je stejná. Např. *Ist das nicht möglich, weil das Pferd **angebunden ist**, wird es sich häufig zur Wehr setzen und zum Beispiel treten, beißen, steigen oder buckeln.* (O, 14) (*Zustandspassiv*), *Die Herde **wird** von einer Leitstute **angeführt**.* (O, 8) (*Vorgangspassiv*).

Atributy se v textu vyskytují méně, než se v populárně naučném textu očekává, např. *Das **ranghöchste Tier**, die Leitstute oder Alphetier genannt, hat am meisten zu sagen, aber auch die verantwortungsvolle Aufgabe, für das Überleben der ganzen Herde sorgen zu müssen.* (O, 9). Mnohem častěji je vlastnost substantiva vyjádřena formou *kompozit* (*Kompositum*), např. *Die Leitstute hat am meisten zu sagen: Sie fordert von den anderen Pferden **Gehorsam und Respekt**.* (O, 8). Johannes Erben²⁵ dělí *kompozita* do několika kategorií podle slovních druhů jeho komponentů. Jednotlivé typy jsou: *Nomen+Nomen* (*substantivum + substantivum*), např. *Ist ein anderes Pferd bereits beim **Futterplatz**, schickt sie es weg* (O, 8); *Verb+Nomen* (*sloveso + substantivum*), např. *Die Natur hat sie mit diesem Verhalten ausgerüstet, damit sie die besten **Überlebenschancen** haben.* (O, 9); *Adjektiv+Nomen* (*adjektivum + substantivum*) (ten ve výchozím textu není) a *Adverb+Nomen* (*adverbium + substantivum*) (ani ten v originálním textu nenalezneme).

Stil der Wissenschaft neodpovídají některé přítomné *metafory*: *Die Füße kannst du in den Steigbügel „**parken**“* (O, 38), které mají mladému čtenáři pomoci, aby si předložené informace dobře představil. Tyto tropy lze vnímat spíše jako charakteristický prvek uměleckého stylu²⁶, jenž ale v textu plně realizován není.

²⁴ Povejšil, Jaromír. 2004. *Mluvnice současné němčiny*. 3. vyd. Praha: Academia, str. 93.

²⁵ Johannes Erben. 1972. *Deutsche Grammatik, Ein Abriss*, Mnichov, str. 42.

²⁶ Čechová, Marie a kol. 2008. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, str. 313.

Celá kniha je napsána *gehobenes Deutsch*, tedy spisovným jazykem, který odpovídá funkčnímu stylu výchozího textu²⁷: *Du findest dich leicht schräg hinter dem Pferd und treibst es aus dieser Position an: Das Pferd wird den Bereich nach vorn offen sehen und sich daher auch vorwärts bewegen.* (O, 19). Lexikum z nižší stylové vrstvy se v ní nevyskytuje. Tento jev odpovídá charakteristickým vlastnostem *Stil der Wissenschaft*²⁸.

Jak jsem již zmínila výše (viz podkapitola *Médium, čas a místo vzniku*), výchozí text se pohybuje na pomezí mezi mluveným a psaným projevem: nalezneme v něm např. časté opakování klíčových slov, např. *Pferd* či *Pferde* (*Bewege dich nicht direkt von hinten auf dein Pferd zu, wenn du dich ihm näherst.* (O, 27)). Cílem opakování je osvojení slov a udržení pozornosti²⁹.

3.1.3.7 Syntax

Podle Christiana Lehmana³⁰ je hlavní funkcí populárně naučných a vědeckých textů jasný a stručný popis reálií světa. Aby čtenář informace jednoduše pochopil, nacházejí se v takovýchto publikacích redukce syntaktických a argumentativních jednotek. Proto se v originálním textu vyskytují převážně věty jednoduché, popř. souvětí s pouze jednou větou vedlejší či parataktické souvětí o dvou větách hlavních, jako např. *Lass dir aber immer von einem erfahrenen Lehrer dabei **helfen.*** (O, 25); *Bewege dich nicht direkt von hinten auf dein Pferd zu, wenn du dich ihm näherst.* (O, 27); *Pferde können sich aber auch sehr leicht erschrecken und herumrennen.* (O, 25).

²⁷ Shchipitsina, L.Yu. 2009. *Stilistik der deutschen Sprache Teil I. Theorie*. Archangelsk, str. 9.

²⁸ Shchipitsina, L.Yu. 2009. *Stilistik der deutschen Sprache Teil I. Theorie*. Archangelsk, str. 78.

²⁹ Brosche, Heidemarie. 2003. *Erfolgreich Kinderbücher schreiben: Von der Idee bis zum gedruckten Buch*. Moses. ISBN 9783897771352, str. 64.

³⁰ Stil in wissenschaftlichen Texten. *Christian Lehmann* [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:
<http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

Dalším typickým rysem jsou tzv. *Querverweise*, tedy odkazy na jiná místa v textu, která vysvětlují danou informaci (např. *oben, viz výše, jak již bylo zmíněno...*)³¹. Publikace je určena dětem, a proto se v ní žádné takové odkazy nenacházejí. Děti by totiž mohly zmást, a narušovat tak porozumění textu.

Lehmann dále uvádí, že nejfrekventovanější poměry mezi větami v populárně naučném textu jsou relace *konditional* (podmínková), *kausal* (příčinná) a *konzessiv* (přípustková)³².

V překládané knize se však vyskytují v nižší frekvenci než jiné druhy větných poměrů.

Konditional: Pferde zu verstehen und mit ihnen zu sprechen ist sehr wichtig, wenn du sie reiten möchtest. (O, 3).

Kausal: Alles ist richtig, dein Pferd hat ja die Wahl, frei zu entscheiden, da du es nicht festhältst und ihm keine Aufgabe stellst. (O, 18).

Konzessiv: Du solltest aber trotzdem dein Pferd aus dem Augenwinkel beobachten. (O, 17).

V textu se mnohem více než zmíněné poměry vyskytuje věta vedlejší předmětná (*Objektnebensatz*), např. *Sie wissen, dass ihre Mutter auf sie aufpasst. (O, 7)*. Dále se v něm nachází mnoho *Finalsätze*³³ (vedlejší věty účelové), např. *Damit dich dein Pferd am einfachsten verstehen kann, was du ihm sagen willst und was du von ihm möchtest, lohnt es sich die **Pferdesprache** zu lernen (O, 5).*

³¹ Stil in wissenschaftlichen Texten. *Christian Lehmann* [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:<http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

³² Stil in wissenschaftlichen Texten. *Christian Lehmann* [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:<http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

³³ Stil in wissenschaftlichen Texten. *Christian Lehmann* [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:<http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

3.1.3.8 Morfologie

V knize převažuje přítomný čas (*Präsens*), jenž se používá k vyjádření dějů, které právě probíhají, nebo trvají z minulosti do současnosti či k vyjádření budoucích činností a stavů, jež platí dlouhodobě (Helbig, Buscha, 1993, str. 146). Vzhledem k tomu, že celá publikace popisuje obecná fakta, tedy dlouhodobě trvající stavy, je napsaná v *Präsens*.

V originálním textu nalezneme mnoho sloves v rozkazovacím způsobu. Imperativem autor od čtenáře vyžaduje, aby „určitý děj realizoval či nerealizoval (u zákazů)“ (Povejšil, 1987, str. 85). Tento slovesný způsob se nachází převážně v sekci *Andreas Tipp* nebo *Markus' Tipp*, v nichž autoři na čtenáře apelují, aby si prakticky osvojili právě nabyté poznatky, jako např. *Versuche nicht etwas durchzuboxen, wenn du Angst hast oder es nicht verstanden hast!* (O, 17).

Povejšil (1987, str. 91) rozlišuje jak v němčině, tak v češtině slovesný rod činný (*aktivum*) a trpný (*pasivum*). V originálním textu převažují slovesa v rodě činném, protože se jedná o dětskou knihu a zároveň o publikaci na pomezí mluveného a psaného textu³⁴, blíže se této problematice věnuji v podkapitole *Pasivum*.

3.1.3.9 Suprasegmentální prvky

Vzhledem k tomu, že je výchozí publikace určena k předčítání, nalezneme v ní otazníky, vykřičníky, uvozovky a dvojtečky. Ty segmentují text do menších částí, které jsou důležité pro percepci při předčítání³⁵. Kromě toho také ukazují předčítajícímu, jak pracovat s intonací, a zvýšit tak zájem a soustředění dítěte, které poslouchá³⁶. V největší frekvenci jsou zastoupeny vykřičníky, jejichž funkcí je danou výpověď zdůraznit, např. *Und das Beste ist: Jeder kann die Pferdesprache lernen!* (O, 4). Uvozovky autoři používají v místech, kde se chtějí distancovat od metaforické výpovědi, jako např. *Und mit unserer Hilfe werdet*

³⁴ Brosche, Heidemarie. 2003. *Erfolgreich Kinderbücher schreiben: Von der Idee bis zum gedruckten Buch*. Moses. ISBN 9783897771352, str. 64.

³⁵ Bartošek, Jaroslav. 1995. *Splacený dluh zvukového popisu češtiny*[online]. Praha, 78 (3), str. 148–154 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>

³⁶ Bartošek, Jaroslav. 1995. *Splacený dluh zvukového popisu češtiny*[online]. Praha, 78 (3), str. 148–154 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>

ihr euch bald auch „unterhalten“ können. (O, 5). Otazník je v příručce použit pouze v řečnických otázkách, např. *Was tun Pferde den ganzen Tag?* (O, 4).

3.2 Překladatelská metoda a postupy

Výše popsaná analýza představuje základ pro následný překlad. Je nutné si uvědomit, jakému příjemci je překlad určen a uzpůsobit tomu lexikální, stylistické i syntaktické prostředky.

Nejprve jsem provedla analýzu textu dle Christiane Nordové³⁷. Poté jsem vyhledala odborné termíny či případně opsala termín, který existuje jen v němčině. K vyhledávání odborných pojmenování jsem používala online příručky pro příznivce koní a konzultovala jsem je také s odborníky. Zároveň jsem při překládání identifikovala překladatelské problémy, o kterých jsem si vedla pečlivé zápisky.

Následně jsem zvolila metodu a strategii mého překladu. Podle Levého (1998, str. 112) lze rozdělit pracovní postupy překladatele na *obecné (překlad)*, *zvláštní (opis neboli substitute)* a *jedinečné (přepis neboli transkripce)*. Ve většině případů jsem užila *obecného postupu*: u odborných pojmů, jež čeština nemá, či *anglicismů* (slov či spojení přejatých z angličtiny do jiného cizího jazyka³⁸), jsem musela výraz substituovat (*Man nennt sie deshalb auch **Fluchttiere**.* (O, 6) X *Proto je nazýváme zvířaty, která před nebezpečím prchají.* (P, 6); *Lass dich von uns in die Geheimnisse der Pferdesprache und in die Übungen im Round Pen einführen* (O, 3) X *Ukážeme si, jaká tajemství skrývá koňské dorozumívání a jak se s těmito zvířaty pracuje v kruhové jízdárně* (P, 4)). *Transkripci* nebylo nutné použít, protože se v díle nevyskytovala žádná jména či *anglicismy*, které by český příjemce mohl pochopit nesprávně. Konkrétním případům věnuji v následujících kapitolách (viz *Překladatelské problémy*).

³⁷ Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681.

³⁸ Anglicismus. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=anglicismus>.

Proces překladu je řízen reprodukční a uměleckou normou³⁹. Reprodukční norma je určována poměrem díla k normě daného umění. Ty se v průběhu vývoje mohou měnit. V tomto ohledu lze rozlišit překladatelskou metodu věrnou (tedy snahu o přesnou reprodukci) a metodu volnou či adaptační, jejíž cíl je čtenáři zprostředkovat krásu a estetickou hodnotu a také mu být myšlenkově blízký. Obě dvě normy jsou pro překladatele nepostradatelné. Levý (2012, str. 82) říká, že pravdivost v překladatelství odpovídá sdělení všech kvalit originálu. Překlad nemá být stejný jako výchozí text, nýbrž na cílového čtenáře působit stejně, jako na čtenáře výchozí kultury působí originál.

Umělecká norma usiluje o uměleckou dokonalost a zachování estetické hodnoty výchozího díla. Ve svém překladu jsem zohledňovala hlavně normu reprodukční, neboť hlavní funkce výchozího textu je funkce referenční. Z tohoto důvodu došlo k několika překladatelským posunům, kterým se věnuji v samostatné kapitole *Překladatelské posuny*.

3.3 Překladatelské problémy

Překladatelské problémy ve své práci dělím na: lexikální, morfologické, syntaktické a pragmatické. Nadpisu a titulní straně se věnuji zvlášť, neboť zasahují do všech těchto rovin.

3.3.1 Nadpis a titulní strana

Levý (2009, str. 96) rozlišuje dva druhy titulků: *popisující* a *symbolizující*. Nadpis *Pferdesprache für Kinder, Pferdeflüstern leicht gemacht* odpovídá prvnímu typu a bylo nutné ho takto převést do cílového jazyka. Ve svém překladu jsem se řídila hlavně reprodukční normou⁴⁰. Mým cílem bylo nadpis přeložit tak, aby měl stejný účinek na českého čtenáře, jako má nadpis v němčině na příjemce originálního textu. Proto jsem musela řešit několik překladatelských problémů. Prvním z nich bylo slovo *Pferdesprache*. Databáze překladatelských ekvivalentů *Treq* Českého národního korpusu nabízí ekvivalent *koňská řeč* (*Dafür versteht er die Pferdesprache, Pferde müssen sich vor ihm in acht nehmen, um sich nicht zu verraten. Zato však rozumí koňské řeči a koně si před ním musejí dávat pozor, aby se neprozradili.*; *Ich würde auch gern die Pferdesprache verstehen und bat Jakob,*

³⁹ Levý, Jiří. 2012. *Umění překladu.*, 4., upravené vydání. Praha: Miroslav Pošta- Apostrof. ISBN 9788087561157, str. 82.

⁴⁰ Levý, Jiří. 2012. *Umění překladu.*, 4., upravené vydání. Praha: Miroslav Pošta- Apostrof. ISBN 9788087561157, str. 82.

sie mir beizubringen. Já bych také rád rozuměl koňské řeči a žádal jsem Jakuba, aby mne tomu naučil, že mu za to dám svou sbírku nerostů⁴¹).

Koňská řeč však plně nevystihuje způsob, jakým se spolu koně dorozumívají. V knize se dozvídáme, že mezi sebou komunikují spíše pohyby a že řehtají („mluví“) málo.

Na internetové stránce NaturEquiway⁴² je uvedeno, že se spolu dorozumívají hlavně pocity a pohyby a přes tuto skutečnost je tento způsob komunikace označován jako *koňská řeč*. Jelikož je výchozí publikace určena pro děti, které se chtějí dozvědět něco o přirozené komunikaci, rozhodla jsem se místo *Koňská řeč* použít *Jak se dorozumívají koně*. Dětský čtenář si tak lépe představí, že se nejedná pouze o „řeč“, ale i o další typy komunikace.

V německém nadpise *Pferdesprache für Kinder* stojí *für Kinder* těsně u *Pferdesprache*.

Rozhodla jsem se pro nadpis *Jak se dorozumívají koně*, a musela jsem tak ze stylistických důvodů spojení *für Kinder* uvést až v podnadpisu: *Jednoduché zařikávání pro děti*. Nástroj *Treq* nabízí více překladových ekvivalentů pro *leicht gemacht*⁴³: s nejvyšší frekvencí se vyskytují výrazy *usnadnit*, *ulehčit* a *zjednodušit*. Snažila jsem se o co nejvýstižnější a zároveň co nejkratší podnadpis (publikace je určena pro mladé čtenáře), rozhodla jsem se tak místo těchto ekvivalentů použít výraz *jednoduché*.

Dohledala jsem si, že je frekvence výrazu „jednoduché“ (ve spojení s návody) 33 600 000 výskytů. Nejčastěji se tento výraz užívá ve spojení *jednoduché vaření* na webových stránkách, které jsou návodem pro laiky. Má výchozí kniha je návod pro děti, jež nemají hluboké znalosti v oblasti zařikávání koní, rozhodla jsem tak se *jednoduché vaření* modifikovat na *jednoduché zařikávání*.

⁴¹ Kontext: Český národní korpus [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. dostupné z: [https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_ymode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~RjC98AJAZ6&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de\)\)](https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_ymode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~RjC98AJAZ6&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de)))

⁴² Řeč těla. Naturequiway [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.naturequiway.cz/rec-tela/>

⁴³ Kontext: Český národní korpus [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-11-02]. dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_ymode=mouseover&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~L7Z98EYXxnqJ&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=all&maincorp=intercorp_v9_de

Podle internetové jazykové příručky⁴⁴ není přechylování cizích jmen povinné. Vzhledem k tomu, že je čeština flektivní jazyk (Nejedlý, 2008, str. 228), je pro ni tento proces přirozený a usnadňuje předání informace. Z tohoto důvodu jsem jména autorů nenechala v německé podobě *Eschbach* a použila českému čtenáři přirozenější formu *Eschbachovi*.

3.3.2 Lexikální rovina

3.3.2.1 Termíny

Jak jsem již zmínila dříve, výchozí text obsahuje odborné termíny. Většinu jsem znala již před četbou publikace, neboť se sama v oblasti jezdeckví pohybuji. Ostatní výrazy jsem musela dohledávat. Ve většině případů mi pomohly odborné webové stránky jako například *Horsemanship*⁴⁵ či *Equichannel*⁴⁶ a databáze překladových ekvivalentů *Treq*. U odborných názvů, pro něž jsem nemohla dohledat na internetu ani v odborných příručkách a encyklopediích týkajících se této problematiky odpovídající ekvivalenty, jsem zvolila konzultaci s odborníky. U všech reálií, pro něž nebylo možné dohledat odpovídající ekvivalent, jsem spolu s odborníky usoudila, že v češtině ekvivalent nemají a že se musí multiverbizovat.

3.3.2.1.1 Termín *Fluchttiere*

Jedním z takovýchto odborných pojmenování byl výraz *Fluchttiere* (*Man nennt sie deshalb auch **Fluchttiere***. (O, 6)). Podle odborné německé webové stránky *pferdsein.de*⁴⁷ je *Fluchttier* zvíře, které je loveno predátorem a které se při útoku brání útekem. Na webové

⁴⁴ Přechylování. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=700#nadpis7>.

⁴⁵ Horsemanship. *Horsemanship* [online]. Blažejov, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <https://www.horsemanship.cz/horsemanship/>

⁴⁶ *Naturequiway* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.naturequiway.cz/>

⁴⁷ Pferde sind Fluchttiere? *Pferdesein* [online]. Großhansdorf, 2016 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.pferdsein.de/?p=3883>

aplikaci *Treq*⁴⁸ pro tento výraz žádný ekvivalent uveden nebyl. Ani online slovník *Linguee*⁴⁹ řešení neposkytuje. Na českých odborných internetových stránkách jako jsou *Equichannel*⁵⁰ či *Horsemanship*⁵¹ tento pojem rovněž nebyl vysvětlen. Výraz jsem proto konzultovala s odborníkem, podle kterého se tento výraz vyjadřuje opisem *zvíře, které při nebezpečí prchá*. Toto řešení jsem tak použila ve svém překladu (*Proto je nazýváme zvířaty, která před nebezpečím prchají*. (P, 6)).

3.3.2.1.2 Termín *Weidetiere*

Podobně jsem postupovala u slova *Weidetiere* (*Pferde sind **Weidetiere**, sie fressen am liebsten Gräser, Kräuter und Blätter* (O, 6)). Online slovník *Duden*⁵² pojem *Weidetier* neobsahuje, avšak podává vysvětlení jeho synonyma *Weidvieh*⁵³: *zvíře chované na pastvě*. Databáze *Treq*⁵⁴ při vyhledání daného výrazu našla pouze jeden ekvivalent, tj. *pasoucí se hospodářská zvířata*:

⁴⁸ *Treq*: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

⁴⁹ *Linguee* [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/uebersetzung/fluchttier.html>

⁵⁰ *Naturequiway* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.naturequiway.cz/>

⁵¹ *Horsemanship*. *Horsemanship* [online]. Blázejov, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <https://www.horsemanship.cz/horsemanship/>

⁵² *Duden* [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.duden.de/>

⁵³ *Rechtschreibung Weidvieh* [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Weidvieh>

⁵⁴ *Treq*: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_vmode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~wX6BvOmLcc&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de

Der Ausführungsbeschluss Beihilfen Overijssel 2005, Teilbereich " Entwicklung einer aussichtsreichen Landwirtschaft ", ist anwendbar auf die Agrocluster (Erzeugung, Verarbeitung und Vermarktung) in der bodengebundenen Viehhaltung (Rinder, Weidetiere, Ziegen, Schafe), die intensive Viehhaltung (Geflügel, Schweine und Kälber), den Ackerbau, den Freiland- und den Treibhausgartenbau.

Prováděcí rozhodnutí o subvencích pro Overijssel na rok 2005, část " Rozvoj perspektivního zemědělství " se použije na zemědělská seskupení, tzv. " agroclusters " (pro produkci, zpracování a uvádění na trh) u chovu hospodářských zvířat za využití zemědělské půdy (skotu, pasoucích se hospodářských zvířat, koz, ovcí), u intenzivního chovu hospodářských zvířat (drůbež, prasata a telata), pěstování rostlin na orné půdě, zahradnictví na nekrytých plochách a skleníková zahradnictví. (Aquis)).

Na webové stránce *Linguee*⁵⁵ bylo uvedeno několik překladatelských řešení, všechny z *eur-lex.europa.eu*. Kromě výše uvedeného příkladu z nástroje *Treq* jsou zde uvedeny následující překlady:

Der Schutz der Kastanien im Gebiet der „Marroni del Monfenera“ wird auch von den notariellen Quellen der folgenden Jahrhunderte bestätigt, in denen das unbefugte Abholzen von Kastanienwäldern oder das Vorkommen von Weidetieren außerhalb der Saison, die die Kastanienernte gefährdeten, den zuständigen Behörden angezeigt wurde.

Ochranu kaštanových lesíků v oblasti produkce kaštanů „Marroni del Monfenera“ potvrzují rovněž notářské zdroje z následujících staletí, které příslušným orgánům oznamovaly protiprávní kácení v kaštanových lesících či přítomnost zvířat pasoucích se mimo sezónu, která narušovala sběr kaštanů.

Ausgewählte Teilstücke von Fleisch, gekühlt oder gefroren, ausschließlich von Weidetieren mit nicht mehr als vier Dauer-Schneidezähnen, deren Schlachtkörper 325 kg nicht überschreiten, die gedrungen aussehen, eine helle und einheitliche Farbe sowie eine angemessene, nicht übermäßige Fettschicht aufweisen.

⁵⁵ *Linguee* [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/search?source=auto&query=weidetiere>)

Vybrané kusy chlazeného nebo zmrazeného masa ze zvířat pocházejících výhradně z pastevního chovu, s nejvýše čtyřmi trvalými řezáky, jejichž jatečně opracovaná těla nesmí mít hmotnost vyšší než 325 kilogramů, kompaktního vzhledu, s masem dobře vyhlížejícím, světlého a stejnorodého zbarvení, odpovídající, avšak ne příliš velké protučnosti.

Die Europäische Union ersetzt ferner die Begriffsbestimmung für Rindfleisch hochwertiger Qualität in den Verordnungen der Europäischen Union mit Durchführungsbestimmungen für dieses Kontingent durch folgende Fassung: „Ausgewählte Teilstücke von Rindfleisch, ausschließlich von Weidetieren (Ochsen oder Färsen), deren Schlachtkörper 370 kg nicht überschreiten.

Evropská unie také nahradí definici vysoce jakostního hovězího masa v nařízeních Evropské unie, kterými je tato kvóta zavedena, tímto: „vybrané kusy hovězího masa výhradně z volů nebo jalovic z pastevního chovu, jejichž jatečně upravená těla nesmí mít hmotnost vyšší než 370 kilogramů.

Podle Ottova naučného slovníku⁵⁶ jsou hospodářská zvířata taková zvířata, která lidé využívají k tahu nebo ta, jež lze nazvat užitkovým dobyt看em (kráva, slepice, prase). Koně se v současnosti k tahu již téměř nepoužívají, nespádají tak ani do jedné z těchto kategorií. Překladový ekvivalent *pasoucí se hospodářská zvířata* jsem tak vyloučila. Poslední dva uvedené překlady z *Linguee* se týkaly krav. Ty jsem také vyloučila. Cílený český recipient je dítě, proto jsem první uvedený překladový ekvivalent z *Linguee*, *zvířat pasoucích se*, převedla z přídavného jména na aktivní sloveso (*zvířata se pasou*). Ve výchozí publikaci začínala daná věta obsahující termín *Weidetiere* slovem *Pferde* (*koně*), kterým jsem nahradila slovo *zvířata* (*Koně se pasou. Nejraději žerou trávu, různé bylinky a listy.* (P, 6)).

⁵⁶ Hospodářská zvířata. *Leporelo* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <https://leporelo.info/hospodarska-zvirata>

3.3.2.1.3 Termín *Leittier*, *Leitstute*

Další odborný termín, který se v textu často vyskytoval, byl *Leittier* či *Leitstute*. Online slovník *Duden*⁵⁷ vysvětluje, že *Leittier* je zvíře, které se nachází na nejvyšší pozici ve stádě. Mimo jiné také uvádí, že takovýmto zvířetem může být jak *Leitstute* (*vedoucí klisna*), tak i *Leithengst* (*vedoucí hřebec*). Na začátku knihy je však vysvětleno, že je koňské stádo vedeno pouze *Leitstute*, tedy *vedoucí klisnou*, a proto jsem řešení *Leithengst* (tedy *vedoucí hřebec*), které mi nabízel *Treq*, vyloučila, a ve všech případech výskytu slova *Leittier* jsem jej přeložila spojením *vedoucí klisna*, aby čtenáři bylo jasné, že se jedná o klisnu, která stádo vede (*Die Leitstute muss dafür sorgen, dass alle Mitglieder der Herde beisammenbleiben und es der Herde gut geht.* (O, 8) X *Vedoucí klisna se musí postarat o to, aby se stádo drželo u sebe a aby se mu dobře dařilo.* (P, 8)).

3.3.2.1.4 Termín *Chef*

S touto problematikou významově souvisel i pojem *Chef*, jenž je v publikaci uveden v souvislosti s hlavní pozicí ve stádě a pracovním postupem při práci s koněm. Podle odborníka, se kterým jsem tento pojem konzultovala, je nutné výraz *Chef* v konotaci se stádem přeložit jako *vůdce (stáda)*, neboť se jedná o odborný pojem (*Deshalb ist eine andere wichtige Aufgabe das dauernde Testen. Die Herdemitglieder wollen immer wissen, wie gut ihre Chefin ist.* (O, 9) X *Členové stáda chtějí za každých okolností vědět, jak dobrý jejich vůdce je, a proto ji neustále zkoušejí* (P, 8)). Výraz *vůdce* však nelze použít v tematice pracovních postupů, protože se nejedná o odborný termín a mohl by vyvolat nevhodné konotace spojené s nacistickým Německem. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla slovo přeložit termínem *vedoucí*, který významově odpovídá záměru připodobnit jej kanceláři v originálu, aniž by vyvolalo nevhodné konotace (*Im sogenannten Chefbüro, in der Mitte des Platzes, steht der Chef, also der Mensch.* (O, 17) X *Uprostřed jízdárny se nachází kanceláře vedoucího.* (P, 16)).

⁵⁷ *Rechtschreibung Leittier* [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Leittier>

3.3.2.1.5 Termín *Peitsche*

Některé německé odborné výrazy mají v češtině více pojmenování: např. slovo *Peitsche* (*Ohne Ziehen und Zerren am Zügel, ohne Sporen und **Peitsche*** (O, 4)). Podle online slovníku *Duden* je *Peitsche* delší ohebná tyč, na jejímž konci je upevněn provázek či destička, která slouží k popohánění (tažných) zvířat⁵⁸. Tato definice odpovídá českým výrazům *bičík*, *bič* a *tušířka*⁵⁹. *Bičík* je kratší tyč s destičkou, která se využívá hlavně v parkuru⁶⁰. *Tušířka* je delší bičík, na jehož konci není destička, ale provázek. Slouží hlavně jako pomůcka v drezuře⁶¹ a ve vozatajství, v klasickém ježdění jako takovém se bič nepoužívá⁶². Proto lze toto překladatelské řešení vyloučit. Ve svém překladu jsem použila pro překlad výrazu *Peitsche* pojmy *bič* a *tušířka* (*Ein Pferdeflüsterer ist ein Mensch, der sich mit fast unsichtbaren Zeichen mit den Pferden verständigt und sie von Zauberhand lenken kann.* (O, 4) X *Vypadá to pak, že je ovládá kouzelnou hůlkou, aniž by je musel surově tahat za otěž a popohánět ostruhami, bičíkem či tušířkou.* (P, 5)).

⁵⁸ *Rechtschreibung Peitsche* [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Peitsche>

⁵⁹ *Treq: Databáze překladových ekvivalentů. Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

⁶⁰ *Stáj Chlum* [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz/neni-bic-jako-bic-seznamte-se-se-zakladnimi-druhy-jezdeckych-bicu/>

⁶¹ *Stáj Chlum* [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz/neni-bic-jako-bic-seznamte-se-se-zakladnimi-druhy-jezdeckych-bicu/>

⁶² *Stáj Chlum* [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz/neni-bic-jako-bic-seznamte-se-se-zakladnimi-druhy-jezdeckych-bicu/>

3.3.2.1.6 Termíny *Seil*, *Führstrick*

Některé německé odborné termíny měly naopak na rozdíl od českého výrazu několik synonym: např. *Seil* a *Führstrick*. Podle online slovníku *Duden*⁶³ je slovo *Seil* pomůcka vyrobená z drátů, vláken či jiného pevného materiálu. Výraz *Führstrick* či *Strick* je synonymní výraz k pojmu *Seil*⁶⁴. V databázi překladových ekvivalentů *Treq*⁶⁵ byly oba termíny přeloženy ve většině případů stejně (*provaz*, *lano*, *oprátka*, *šňůra*, *oprátka*, *provázek*). V odborné terminologii jezdecké se však ani jeden výraz nepoužívá⁶⁶. Provaz užívaný k vedení koně se nazývá *vazák*⁶⁷. Všechny výskyty výrazů *Seil* a *Führstrick* jsem proto nahradila jednotně tímto termínem (*Führ das Pferd mit einem stabilen Halfter oder einem Schnurhalfter mit einem langen Seil. Die meisten Führstricke sind zu kurz. Ein Seil von zwei bis drei Meter Länge ist sicherer, auch wenn das Pferd einmal stolpert oder einen Hüpfer macht.* (O, 33) X *Koně vedeme na dlouhém vazáku, když má na sobě stabilní běžnou nebo lanovou ohlávku. Většina vazáků je příliš krátká. Vazák, který je dva až tři metry dlouhý, je bezpečnější (například když kůň zakopne, nebo uskočí).* (P, 33)).

3.3.2.2 Kompozita

Kompozita se v němčině používají mnohem častěji než v češtině⁶⁸. Jak jsem již uvedla výše (viz atributy v kapitole *Syntax*), rozlišujeme několik druhů *Kompositum* (kompozit)⁶⁹.

⁶³ *Rechtschreibung Seil* [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.duden.de/suchen/dudenonline/Seil>

⁶⁴ *Rechtschreibung Strick* [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: http://www.duden.de/rechtschreibung/Strick_Schlinge_Schnur_Kerl.

⁶⁵ *Treq*: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

⁶⁶ *Stáj Chlum* [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz/zakladni-pomucky-jezdeni-equi?/>

⁶⁷ *Stáj Chlum* [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz/zakladni-pomucky-jezdeni-equi?/>

⁶⁸ Štícha, František. 2003. *Česko-německá srovnávací gramatika*. Praha: Argo. ISBN 8072035037, str. 398.

⁶⁹ Johannes Erben. 1972. *Deutsche Grammatik, Ein Abriss*, Mnichov, str. 42.

Ve výchozím textu byly zastoupeny jen dva typy: *Nomen+Nomen* (*substantivum + substantivum*); *Verb+Nomen* (*sloveso + substantivum*). Ve většině případů byl překlad těchto výrazů snadný.

U prvního druhu těchto složenin jsem první podstatné jméno nahradila českým adjektivem a druhé substantivum jsem nahradila českým podstatným jménem, anebo jsem výraz nahradila jiným slovním druhem (*Sprachfehler – přeríkávat se: Wenn dir noch „Sprachfehler“ unterlaufen, wird dein Pferd vielleicht erst noch zögern und abwartend sein.* (O, 29) X *Pokud se ale budeme v koňské řeči „přeríkávat“, bude zvíře možná nejprve váhat a vyčkávat.* (P, 29)).

U typu složenin *Verb+Nomen* jsem ve většině případů výraz nahrazovala jiným slovním druhem, či jsem použila překladový ekvivalent jen jedné části *kompozita* (*Die Natur hat sie mit diesem Verhalten ausgerüstet, damit sie die besten Überlebenschancen haben* (O, 9) X *Tímto pudem je vybavila příroda, aby měli co nejvyšší šanci na přežití.* (P, 9)).

Problematická složenina však byla *Kraftpakete* (*Mite keinem Zaumzeug oder tick, mit keiner Peitsche oder Kette können wir diese Kraftpakete im Ernstfall kontrollieren.* (O, 14)).

V online slovníku *Linguee*⁷⁰, ani v databázi *Treq*⁷¹, se tento výraz nevyskytoval. Podle *Duden*⁷² je slovo *Kraftpaket* silný a výkonný stroj, či velmi silný člověk. Tento výraz je metaforický, rozhodla jsem se proto jeho význam zachovat a zároveň do českého překladu přenést obraznost, použila jsem tak řešení *obrovská síla na čtyřech nohách* (*Když se tato obrovská síla na čtyřech nohách vyleká, nebo začne vyhazovat, nemůžeme ji zkrotit ani uzdečkou, ohlávku, bičíkem, tušírkou či řetězem.* (P, 14)).

3.3.2.3 Anglicismy

Originální text obsahuje *internacionalismy* a *anglicismy*. Všechny jsou v textu vysvětleny, německému dětskému čtenáři tak neznasnadňují četbu a nenarušují její plynulost. V překladu jsem vždy po daném *anglicismu* a *internacionalismu* jsem uvedla jeho český ekvivalent

⁷⁰ *Linguee* [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/uebersetzung/kraftpaket.html>

⁷¹ *Treq*: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

⁷² *Rechtschreibung Kraftpaket* [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Kraftpaket>

a v případech, kdy jej nebylo možné dohledat, jsem jej vysvětlila (*Dies ist ein **Sattelkissen** (4) oder **Pad** (englisch: Polster).* (O, 34) X *Toto je **sedlový polštář** neboli **pad** (v angličtině to znamená polštář).* (P, 35)).

3.3.2.4 Frazémy a FVG

Pferdesprache für Kinder (Pferdeflüstern leicht gemacht) je populárně naučná publikace a neobsahuje tak téměř žádné frazémy⁷³ (ustálená spojení slovních tvarů slov s vlastním významem⁷⁴). Jediný frazém, se kterým jsem se setkala a musela jsem tak řešit jeho překlad, byl *Wer ist der Stärkste im ganzen Land?* (O, 7). Tato věta odkazuje na známou pasáž z pohádky *Sněhurka* (viz kapitola *Překladačská metoda a postupy*). Výchozí a cílová kultura si jsou blízké, čeští i němečtí čtenáři tuto pohádku znají. Frazém tak nebylo potřeba adaptovat (*Kdo je na světě i v zemi zdejší, kdo je nejsilnější?* (P, 6).

3.3.3 Morfologická rovina

3.3.3.1 Pasivum

Výchozí text sloves v trpném rodě obsahuje jen několik, neboť se jedná o příručku pro děti. V dětské literatuře tyto slovesné tvary nebývají⁷⁵. *Passiv*⁷⁶ je v němčině mnohem běžnější než v češtině⁷⁷, do které se nejčastěji překládá aktivním tvarem slovesa, nebo zvrtným pasivem⁷⁸.

⁷³ Shchipitsina, L.Yu. 2009. *Stilistik der deutschen Sprache Teil I. Theorie*. Archangelsk, str. 80.

⁷⁴ Čechová, Marie. 1986. *Dynamika frazeologie. Naše řeč* [online]. Praha, **69**(4), str. 178–186 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6639>

⁷⁵ Brosche, Heidemarie. 2003. *Erfolgreich Kinderbücher schreiben: Von der Idee bis zum gedruckten Buch*. Moses. ISBN 9783897771352, str. 37.

⁷⁶ Povejšil, Jaromír. 2004. *Mluvnice současné němčiny*. 3. vyd. Praha: Academia, str. 91.

⁷⁷ Povejšil, Jaromír. 2004. *Mluvnice současné němčiny*. 3. vyd. Praha: Academia, str. 91.

⁷⁸ Štícha, František. 2003. *Česko-německá srovnávací gramatika*. Praha: Argo. ISBN 8072035037, str. 495.

Passiv jsem tak převáděla na aktivum (např. *Die Herde wird von einer **Leitstute** angeführt.* (O, 8) (*Vorgangspassiv*) X *Stádo vede **vedoucí klisna**, která ve dne i v noci dává pozor, jestli se nepřibližuje nebezpečný predátor.* (P, 8)), aby byl text pro českého čtenáře srozumitelný. V případech, kdy jsem se chtěla vyhnout opakování slov, které by bylo stylisticky neobratné, jsem ho překládala pomocí trpného rodu: *Ist das nicht möglich, weil das Pferd angebunden ist, wird es sich häufig zur Wehr setzen und zum Beispiel treten, beißen, steigen oder buckeln.* (O, 14) (*Zustandspassiv*) X *Pokud však nemůže utéct, protože je například přivázáno, začne se bránit vykopáváním, kousáním, vyhazováním, anebo si stoupne na zadní.* (P, 14).

3.3.3.2 Modální slovesa

Podle Helbiga a Busche (2001, str. 116) v němčině rozlišujeme dva typy modalit: *deontickou* (objektivní) a *epistemickou* (subjektivní). Ve výchozí publikaci nalezneme pouze modalitu *deontickou*. Autoři knihy totiž skutečnosti ani své poznatky v oblasti *horsemanshipu* nehodnotí, ale objektivně je popisují.

Do češtiny jsem tak německá modální slovesa mohla přímo překládat ekvivalentními českými modálními slovesy: např. *Wir können unseren Körper kaum verändern, dass er eher einem Pferd als einem Raubtier ähnlich sieht, aber wir können uns pferdeähnlich verhalten.* (O, 15) X *Samozřejmě nemůžeme změnit stavbu našeho těla, abychom se více podobali koním než predátorům, ale můžeme se jim připodobnit například v chování.* (P, 14).

U jiných modálních sloves v originále jsem s cílem dodržení návaznosti a plynulosti textu zvolila opis: *Um dich mit ihnen richtig zu unterhalten können, hilft dir unser kleiner Pferdesprachkurs: so lernst du die Pferdeworte verstehen und sprechen.* (O, 12) X *Následující slovník koňské řeči nám pomůže s těmito zvířaty správně komunikovat. Naučíme se tedy koňským „slovům“ porozumět a také je používat.* (P, 12).

3.3.3.3 Slovesný vid

Dle Štíchy (2003, str. 541) němčina oproti slovanským jazykům, a tedy i češtině, nemá vidový protiklad. Při rozhodování, zda v překladu použiji vid dokonavý či nedokonavý, jsem se tak rozhodovala podle kontextu výchozího textu. Např. *Wir reiten mit einem Zaumzeug ohne Mettstück im Pferdemaul.* (O, 35) X *V naší stáji používáme bezudidlovou uzdečku.* (P, 36).

3.3.4 Syntaktická rovina

3.3.4.1 Téma, réma, AVČ

Důležitým faktorem výstavby věty je aktuální členění (Čechová 2008, str. 217). Dle postavení členu ve větě rozlišujeme téma a réma. V oznamovacích nepříznačkových větách v češtině stojí obvykle téma před rématem (Nekula, 2012, str. 633–637). V němčině toto pravidlo nemusí být dodrženo. Stavba německé věty je totiž podmíněna pozicí slovesných tvarů, které mohou stát jen na určitých místech (Povejšil, 2004, str. 259). Z tohoto důvodu jsem ve svém překladu změnila slovosled mnoha vět, např.

Tests machen die Pferde mit uns. (O, 5) X I nás zkoušejí stejnými hrami. (P, 5).

Vor dem Reiten kommt das Putzen (O, 30) X Nejdřív čištění, pak ježdění (P, 31).

Sich putzen und das Halfter anlegen lassen sowie ruhig stehen bleiben sind die ersten Aufgaben, die ein junges Pferd lernen muss. (O, 30) X Mladé zvíře se jako první musí naučit nechat se vyčistit, nechat si nandat ohlávku a také klidně stát. (P, 31).

3.3.4.2 Věty jednoduché, souvětí

Věta jednoduchá

Věta jednoduchá je „struktura syntaktických vztahů mezislovní obsahujících jednu gramaticky vyjádřenou predikaci (přisuzovací vztah)“ (Čechová 2000, str. 264). Věty jednoduché se ve výchozí publikaci vyskytují méně často než souvětí. V překladu jsem je zachovala, např. *Mit deinem Pferd sprechen kannst du grundsätzlich überall. (O, 16) X Komunikovat s koňmi můžeme v podstatě kdekoli. (P, 16).*

Souvětí

Výchozí publikace byla sestavena především ze souvětí (viz podkapitola *Syntax*). Souvětí je „slovní útvar skládající se ze dvou nebo více vět, které jsou v syntaktickém vztahu“ (Svoboda, str. 10). Souvětí dělíme na souřadná, skládající z minimálně dvou mluvnicky nezávislých hlavních vět, a podřadná, sestávající z jedné věty hlavní a libovolného počtu

vět vedlejších⁷⁹. Meyer (2017, str. 72) na základě mezivětných vztahů rozlišuje *parataxi* (odpovídající českému souvětí souřadnému) od *hypotaxe* (odpovídající českému souvětí podřadnému).

Některá souvětí jsem za účelem lepší srozumitelnosti rozdělila na kratší výpovědní celky: např. *Alles ist richtig, dein Pferd hat ja die Wahl, frei zu entscheiden, da du es nicht festhältst und ihm keine Aufgabe stellst.* (O, 18) X *Vše, co udělá, je správně. Kůň se přece může rozhodnout, jak chce, protože ho nedržíme a ani po něm nic nechceme.* (P, 19). U většiny souvětí jsem však kopírovala strukturu německého textu: překládala jsem je ekvivalentními souvětími s odpovídajícími formálními vztahy mezi jednotlivými větami.

V německém textu jsou nejfrekventovanější souvětí podřadná, a to především souvětí s větou předmětnou, např. *Beobachte mal, was dein Lieblingspferd den ganzen Tag macht.* (O, 7) X *Pozorujme, co náš oblíbený kůň celý den dělá.* (P, 7).

Dále se v textu hojně vyskytují souvětí s větami podmínkovými: *Pferde zu verstehen und mit ihnen zu sprechen ist sehr wichtig, wenn du sie reiten möchtest.* (O, 3) X *Pokud se chceme naučit jezdit, je velmi důležité s koňmi mluvit, a především jim porozumět.* (P, 4). V tomto souvětí jsem použila stejné vztahy mezi větami jako v originále, pořadí jsem však kvůli aktuálnímu větnému členění změnila (viz podkapitola *Téma, réma, AVČ*).

V textu nalezneme také mnoho souvětí s vedlejší větou účelovou. Tento formální vztah jsem taktéž ve svém překladu zachovávala, např. *Damit dich dein Pferd am einfachsten verstehen kann, was du ihm sagen willst und was du von ihm möchtest, lohnt es sich die **Pferdesprache** zu lernen* (O, 5) X *Aby náš kůň rychle a jednoduše pochopil, co mu chceme říct a co od něj vyžadujeme, je dobré se naučit, jakým způsobem se **koně** dorozumívají.* (P, 5).

⁷⁹ Novotný, Jiří. 1974. *Významná kniha o českém souvětí. Naše řeč* [online]. Praha, 57(4), str. 208–214 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=5788>

3.3.4.3 Konektory, spojky

Vzhledem k tomu, že jsem v překladu zachovávala formální vztahy mezi větami originálu, užívala jsem rovněž odpovídající druhy konektorů a spojek. V některých případech jsem původní konektor nebo spojku změnila či přidala, abych zachovala plynulost textu a abych nenarušila celkovou srozumitelnost textu: např. *Ein etwa **drei Meter langes** **Seil** hilft dir, dein Pferd zu steuern oder gegebenenfalls auf Abstand zu halten.* (O, 16)
*X Pomocí asi **třímetrového vazáku** můžeme zvíře ovládat a udržovat tak odstup.* (P, 16).

3.3.5 Pragmatická rovina

3.3.5.1 Změna čísla a osoby adresáta

„Präsuppositionen in diesem Sinne sind also die Voraussetzung, die Sprecher in Bezug auf den Horizont ihrer Adressaten annehmen.“ (Nordová, 2009, str. 108), tedy „Presupozice jsou v tomto smyslu předpoklady, které mluvčí očekává, že jeho příjemci mají.“. Levý (2012, str. 82) říká, že překlad nemá být stejný jako originál. Má na cílového čtenáře působit stejně, jako na čtenáře výchozí kultury působí originál. Publikace, kterou jsem si vybrala k překladu, čtenářům poskytuje informace o *horsemanshipu*. Adresáta její autoři oslovují druhou osobou jednotného čísla (*Daher solltest du dir beim Satteln helfen lassen* (O, 35)).

V předcházející kapitole *Příjemce* jsem zmínila, že čeští čtenáři nemají tolik znalostí v oblasti jezdeckví jako ti němečtí. Chtěla jsem zjistit, v jaké míře jsou čeští a němečtí čtenáři obeznámeni se zařikáváním koní a jak často čeští a němečtí rodiče předčítají svým dětem. Příliš velké rozdíly bych totiž nutně musela při překladu brát v potaz. Překlad totiž musí na české čtenáře působit stejně, jako působí výchozí text na německé příjemce.

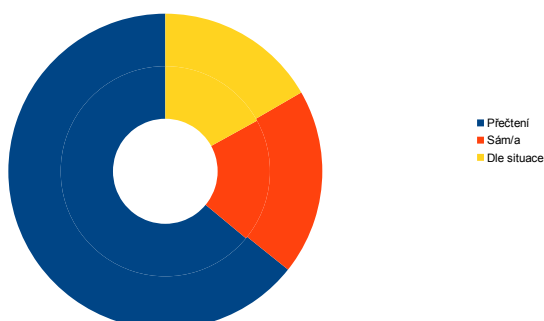
Rozhodla jsem se tak provést dotazníkový výzkum. Jako vzorek jsem si zvolila německé a české rodiče dětí ve věku, který autoři knihy doporučují pro četbu své knihy, tj. 7 až 12 let. Respondenty obou dvou skupin jsem vyhledala přes sociální síť *facebook*. Ve skupině *Maminky Praha*⁸⁰ na můj dotazník odpovědělo 42 matek.

Položila jsem jim tři otázky:

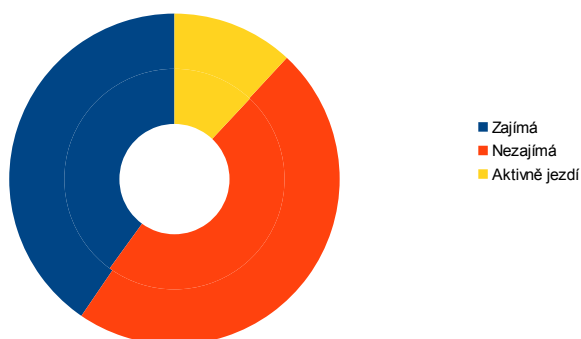
⁸⁰ Maminky Praha. *Facebook* [online]. [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/praha.maminky/>

- Na první otázku *Vím, co znamená zařikávání koní* odpovědělo kladně pouze 6 žen (14 %). Zbýlých 36 (86 %) tento pojem neznalo.
- Skoro polovina dětí dotazovaných žen se o jezdeckví vůbec nezajímá (takto odpovědělo 20 matek, tedy 48 %), 17 dětí mají zájem o koně (40 %) a aktivně jich jezdí pouze 5 (12 %).
- V poslední otázce jsem chtěla vědět, jak často rodiče svým dětem čtou. Ukázalo se, že svým dětem čte 27 dotazovaných (64 %), 8 žen (19 %) nechávají své dítě, aby si četlo samo, a 7 z nich (17 %) odpověděly, že záleží na situaci.

Pokud se mé dítě o tuto tematiku zajímá, koupil/a bych mu/jí knihu o zařikávání koní.
Předčítal/a bych mu z knihy, nebo bych ho/jí nechala, ať si knihu přečte sám/a:

Mé dítě se o koně:

Vím, co znamená zařikávání koní:

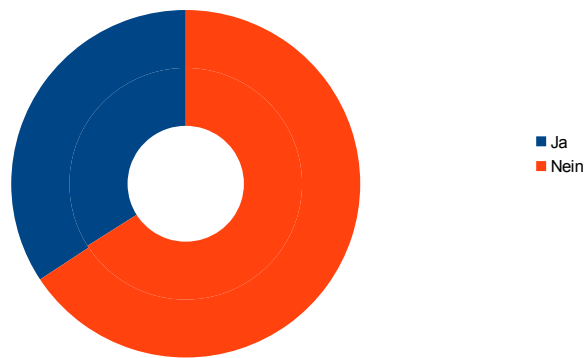

Podobné otázky jsem položila německým rodičům v německé *facebookové* skupině *Eltern fragen und erzählen*⁸¹. Dotazníku se zúčastnilo 35 osob.

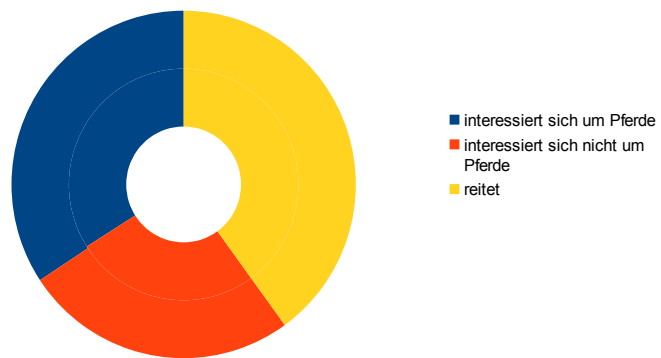
- Pojem *zařikávání koní* (*Horsemanship*) byl známý 19 rodičům (54 %). Zbylých 16 dotazovaných (46 %) tento termín neznal.
- Celkem 9 (26 %) rodičů odpovědělo, že se jejich dítě o koně nezajímá, děti 12 rodičů (34 %) ano a 14 dotazovaných (40 %) uvedlo, že jejich dítě aktivně jezdí.
- Na poslední otázku, zda svým dětem předčítají, odpověděla většina osob (23, 66 %) záporně.

⁸¹ Eltern fragen und erzählen. *Facebook* [online]. [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/953912631338105/>

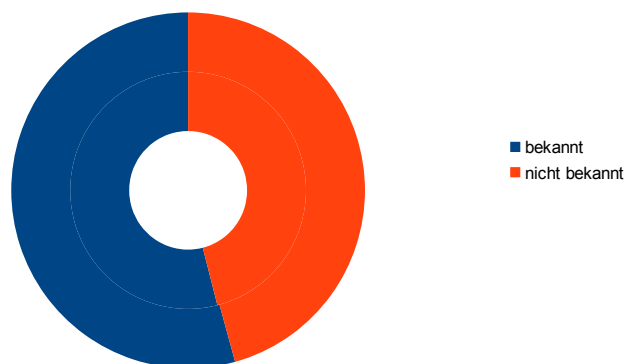
Ich lese meinem Kind Bücher vor:

Mein Kind:

Der Begriff Horsemanship ist mir:

Můj výzkum ukázal, že pojem *zařikávání koní* v české kultuře známý není a že je předčítání v české kultuře mnohem více rozšířené než v německé. Abych tento rozdíl ve svém překladu vyvážila a aby tak můj překlad působil na českého čtenáře stejně jako text originální na toho německého, rozhodla jsem se pro změnu osoby adresovaného čtenáře z druhé osoby jednotného čísla na první osobu množného čísla (*Daher solltest du dir beim Satteln helfen lassen* (O, 35) X *Proto bychom si během sedláni měli vždy nechat pomoci*. (P, 35)). Inkluzivním plurálem autor do oslovení zahrnuje i sám sebe a čtenáři jsou tak podávány informace přístupnější. Tato změna osoby také umožňuje, aby dítě, kterému je kniha předčítána, vnímalo, že je do výkladu zahrnut i předčítající rodič. Kniha pro něj tak bude srozumitelnější.

3.3.5.2 Popisky některých fotografií

Některé popisky u fotografií v kapitole *Pferdesprache* (O, 12) v překladu *Jak se dorozumívají koně* (P, 12) byly problematické.

„Německé adjektivum se od českého liší tím, že má základní tvar, který není gramaticky charakterizován, kdežto v češtině se adjektivum nutně vyskytuje v určitém rodě, čísle a pádě, popř. jako životné či neživotné.“ (Povejšil, 1987, str. 194). Z tohoto důvodu v němčině nelze z adjektiva rozeznat rod podmětu. Některé gramatiky takovéto jednotky nepovažují ani za přídavné jméno, ani za příslovce, ale za zvláštní kategorii přídavných jmen, které zauímají různé syntaktické pozice. Takovéto jednotky lze nalézt např. ve jmenné části přísudku (např. *Ich bin müde* (O, 12)), v pozici doplňku, příslovečného určení či přívlastku⁸².

Další problém představoval popis *Ich mag dich* (O, 13). Databáze *Treq* a online slovník *Linguee*⁸³ uvádějí překladové ekvivalenty výrazu *mag ráda*⁸⁴ a *rád*⁸⁵. Chtěla jsem,

⁸² Povejšil, Jaromír. 1987. *Mluvnice současné němčiny*. 1. vyd. Praha: Academia, str. 195.

⁸³ *Linguee* [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/search?source=auto&query=mag>

⁸⁴ *Treq*: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?corpname=intercorp_v9_de&align=intercorp_v9_cs&sel_align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&viewmode=sen&async=1&q=aword%2C%5Bword%3D%22mag%22%5D+within+%3Cdiv+group%3D%22Acquis%7CEuroparl

aby v přeložených popiscích nebyla zahrnuta mužská či ženská přídavná jména z výše zmíněných důvodů. Nechtěla jsem je použít také proto, že *kůň* (výraz užitý v nadpisu *Pferdesprache* a *Pferdewörterbuch*) je hyperonymum pro valacha či hřebce (mužský rod) a klisnu či kobylu (ženský rod). Výrazy ve výchozím textu tedy označují jak koně mužského pohlaví, tak koně ženského pohlaví. Popisky jsem proto přeložila volně, např. *Ich bin müde* (O, 12) X *Trápí mě únava*. (P, 12, obrázek 25); *Ich mag dich* (O, 13) X *Jsme kamarádi*. (P, 13, obrázek 31).

3.3.5.3 Doplnění ženského rodu u některých pojmů

Při důkladné rešerši na oficiální stránce Goethe institutu⁸⁶ jsem zjistila, že je feminismus v Německu častěji diskutované téma než v České republice. Funkcí populárně-naučného textu je čtenáře vzdělávat⁸⁷, a proto jsem se rozhodla doplnit do překladu i ženskou formu některých pojmů, aby si český čtenář nepřímo tuto problematiku uvědomil, např. *Dein Lehrer soll dir erklären, worauf du achten musst, und immer noch mal nachkontrollieren*. (O, 35) X *Trenér či trenérka by nám měli vysvětlit, na co musíme dávat pozor. Kromě toho by po nás měli vždy kontrolovat, zda jsme něco neudělali špatně*. (P, 35).

3.3.5.4 Nonverbální prvky

3.3.5.4.1 Obrázky

Obrázky jsou důležitou součástí textu, ilustrují podávané informace⁸⁸ a zpřístupňují tak výklad. Z technických a časových důvodů jsem obrázky do překladu neskenovala.

⁸⁵Treq: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11].

Dostupné z:

https://kontext.korpus.cz/view?corpname=intercorp_v9_de&align=intercorp_v9_cs&sel_aligned=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&viewmode=sen&async=1&q=aword%2C%5Bword%3D%22mag%22%5D+within+%3Cdiv+group%3D%22Acquis%22%5D

⁸⁶ Wiegmann, Katharina. Feminismus in Tschechien: *Neue Kampfarenen für Feministinnen* [online]. 2018 [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/de/kul/ges/eu2/fem/21125977.html>

⁸⁷ Minářová, Eva. 1999. *Základy stylistiky češtiny*. 1. vyd., dotisk. Brno : Masarykova univerzita, str. 46.

⁸⁸ Brosche, Heidemarie. 2003. *Erfolgreich Kinderbücher schreiben: Von der Idee bis zum gedruckten Buch*. Moses. ISBN 9783897771352., str. 67.

Přeložila jsem jejich popisky a uvedla jsem vždy číslo fotografie. Pokud by se jednalo o reálnou zakázku, obrázky by bylo samozřejmě nutné do překladu zahrnout⁸⁹.

3.3.5.4.2 Formátování

Ve výchozím textu se nacházejí různé druhy a velikosti písma. V překladu zachovávám všechny druhy písma (kurzíva, tučná verze písma, různé styly). Velikost nadpisů stejně jako ve výchozím textu zvětšuji, u zbylých částí zachovávám jednotnou velikost, jelikož nebylo možné poznat, jakou velikostí jsou napsané.

3.4 Překladatelské posuny

Při překladu došlo k nevyhnutelným posunům.

Dle Levého existují posuny v trojím směru (1998, str. 145): mezi *pojmenováním obecným a specifickým*, mezi *pojmenováním stylisticky neutrálním a expresivním* a mezi *opakováním a obměnami slovního označení*. Nejčastěji jsem musela užít hyperonyma místo konkrétního přesného označení, abych se vyhnula opakování slov, přestože se např. výrazy jako *Pferd*, *Leistute* či *Tier* ve výchozím textu opakují (*Genau die gleichen spielerischen Tests machen Pferde mit uns. Beweisen wir dem Pferd jedes Mal, dass wir der beste Chef auf der Erde sind, wird uns das Pferd respektieren und vertrauen.* (O, 5)
X I nás zkoušejí stejnými hrami. Pokud zvířeti pokaždé ukážeme, že jsme nejlepší vůdce na světě, bude nás respektovat a věřit nám. (P, 5)).

Popovič (1968, str. 28) z hlediska mikrostylistiky popisuje následující posuny: *stylistická (výrazová) nivelizace*, *stylistické zesilování*, *stylistická proměna*, *stylistická substituce*, *stylistická kompenzace*, *stylistická typizace* a *stylistická individualizace*. Tyto typy posunů rozděluje do tří skupin. Do *výrazového zesilování* patří *výrazová typizace* (zdůrazňování charakteristických vlastností výchozího textu) a *výrazová individualizace* (stupňování jedinečných výrazových vlastností originálu, do popředí se dostává překladatelův idiolekt). Do této skupiny výrazových změn lze zařadit i užívání jezdecké hantýrky, kterou jsem používala při překladu a která se v originále objevuje méně. Důvodem, proč jsem tento prvek v překladu zdůraznila, je snaha naučit českého čtenáře co nejvíce termínů souvisejících

⁸⁹ JTP. 2002. *Překlady a jak na to: Průvodce pro zadavatele překladů*, str. 2.

s daným tématem. Příjemci překladu totiž s tematikou jezdeckví nejsou obeznámeni ve stejné míře jako němečtí čtenáři (viz kapitola *Překladatelské problémy, Pragmatické problémy*) (*Probiere einmal, ob dein Pferd galoppiert, wenn du richtig stark einatmest* (O, 23)

X *Vyzkoušejme, jestli náš kůň nacválá, když se zhluboka nadechneme.* (P, 24)).

Popovič (1968, str. 28) dále do kategorie výrazové *shody* řadí výrazovou *substituci* (náhradu nepřeložitelných prvků) a výrazovou *záměnu* (funkční přemístění výrazových prvků).

K *substituci* jsem v překladu přistoupila v místech, kde se nacházely nepřeložitelné odborné termíny: např. *Da Pferde Fluchttiere sind, kann es passieren, dass sie vor einer bestimmten Übung davonlaufen.* (O, 25). X *Protože jsou koně zvířata, která při nebezpečí prchají, může se stát, že budou od nějakého úkolu utíkat.* (P, 26).

Výrazová *nivelizace* (ztráta jedinečných prvků výchozí kultury) a výrazová *ztráta* (ochuzení o důležité prvky) jsou součástí poslední kategorie, *výrazového oslabování* (Popovič, 1968, str. 29). V překladu jsem se snažila těmto posunům vyhnout, a tak se v překladu nevyskytují.

Jak již bylo zmíněno výše, výchozí text je psán pro německého čtenáře, který má v oblasti jezdeckví více znalostí (viz podkapitola *Pragmatická rovina*). Některá místa v textu jsem kvůli této skutečnosti musela intelektualizovat, abych u českého čtenáře překladu dosáhla stejného účinku, jako má originální text na německého čtenáře. Existují tři typy intelektualizace – *zlogičťování textu*, tj. výrazu či myšlenky; *vykládání nedorozumění*; *formální vyjadřování syntaktických vztahů* (*syndetizace*) (Levý, 1998, str. 145). V mém překladu jsem nejčastěji použila druhý typ intelektualizace (*Vorwärtsschicken* (O, 19) X *Jak koně rozejít* (P, 19)) a často také první typ (*Das Pferd wird mit dem angebildeten Knuten angebunden, denn dieser lässt sich im Notfall leicht lösen* (O, 31) X *Koně přivazujeme tak, jak je vidět na fotce vpravo. Tento uzel jde totiž v nouzi rozvázat.* (P, 32)). Ke třetímu typu nivelizace jsem přistoupila nejméně často (*Das ist ganz schön viel Arbeit und braucht viel Erfahrung.* (O, 9) X *Na takovou těžkou práci tedy potřebuje hodně zkušeností.* (P, 8)).

V rámci makrostylistiky nabízí Popovič (1971, str. 82) následující typologii výrazových změn: *aktualizace*, *lokalizace* a *adaptace*. Výchozí text je aktuální a mimo jiné vyšel v evropské kultuře, proto jsem nemusela příliš užívat *aktualizaci*, ani *lokalizaci*. Dílo jsem však musela v několika případech adaptovat. Ve výchozím textu se nachází reálie, které příjemce cílové kultury chápe, a není je tak nutné adaptovat, např. již zmíněný odkaz na výrok z pohádky Sněhurka: *Wer ist der Stärkste im ganzen Land?* (O, 7) X *„Spieglein, Spieglein*

an der Wand! Wer ist die Schönste im ganzen Land?“⁹⁰ (O, 7). V originále se však vyskytovaly i pojmy, jež jsem adaptovat musela, např. křestní jméno *Maureen* (v překladu *Maruška*) (O, 38, P, 39). Na webové stránce Ministerstva vnitra České republiky⁹¹ je četnost jména Maureen v České republice uvedena jako jeden jediný výskyt. Protože toto jméno v České republice rozšířené není, rozhodla jsem se ho adaptovat a nahradit ho jménem, které je v české kultuře obvyklé a které také začíná na písmeno M. Tomuto požadavku odpovídalo jméno *Marie*, které je na stránkách Ministerstva vnitra uvedeno jako nejrozšířenější české ženské jméno⁹².

Dále Popovič (1983, str. 197) vymezuje tři typy posunů v překladu při interpretaci textu: *konstitutivní posun*, *individuální* a *negativní posun*. První typ je nevyhnutelný, vyplývá z rozdílnosti jazyků (zdrobněliny, slovesný vid v češtině, konjunktiv v němčině, členy atd.) a z rozdílu mezi styly výchozího jazyka (různá podoba např. rozsudku či básni). Druhý typ lze definovat jako uvědomělý posun, který vyplývá z idiolektu překladatele, jeho zvolené metody a jeho kreativity. Třetí typ lze definovat jako negativní deformaci výchozího textu.

Styl českého jazyka v dětských příručkách (spadajících do populárně-naučného stylu)⁹³ se od německého⁹⁴ příliš neliší, pro překlad tak nepředstavoval velký problém.

⁹⁰ Märchen Deutschlands: *Schneewittchen*. Goethe Institut [online]. Mnichov, 2018 [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/mad/gri/de9114368.htm>

⁹¹ Četnost jmen a příjmení [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-722752.aspx>

⁹² Četnost jmen a příjmení [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-733762.aspx>

⁹³ Čechová, Marie a kol. 2008. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, str. 209–227.

⁹⁴ Stil in wissenschaftlichen Texten. ChristianLehmann [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

Individuálnímu posunu se nelze vyhnout⁹⁵ a blíže se mu věnuji v kapitole *Překladatelské problémy*.

V překladu lze najít i *negativní posun*, a to v číslování obrázků: v překladu jsou dvě fotografie s označením 118 (O, 33 a 34; P, 34 a 35) a obrázek 77 se v něm nevyskytuje vůbec (správně by měl být na str. 24 originálního textu a na str. 25 překladu). Důvodem tohoto posunu je špatné očíslování fotografií ve výchozím textu propisovací tužkou, které jsem do knihy zanesla, aby se čtenář mého překladu vyznal v jednotlivých obrázcích a s nimi spojenými popisky. Změna celého očíslování by znamenala znehodnocení originálu, který je potřeba k bakalářské práci naskenovat. Pokud by se jednalo o reálnou zakázku, bylo by nutné číslování upravit. Nepředstavovalo by to velký problém, protože by překladatel nejspíše dostal zadání v elektronické podobě a v ní se změny provádějí snáze⁹⁶. Tento posun však čtenáři nebrání v porozumění textu.

⁹⁵ Popovič, Anton. 1975. *Teória uměleckého prekladu: Aspekty textu a literárnej metakomunikace*. Bratislava: Tatran, str. 65.

⁹⁶ Assouline, Pierre. 2011. *La condition du traducteur*. Paříž: Centre national du livre pour la présente édition, str. 92.

4 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření ekvivalentního funkčního překladu vybraných částí dětské publikace *Pferdesprache für Kinder*. První část práce tvoří samotný překlad originálního textu a ve druhé části komentuji překladatelské problémy, se kterými jsem se při převodu setkala. Pokud by byl text reálná zakázka, bylo by nutné přeložit všechny zbývající kapitoly a celou grafickou úpravu upravit stejně jako v originále. Přeložená publikace by mohla vyjít např. u vydavatelství Albatros, které se specializuje na dětskou literaturu.

5 Bibliografie

5.1 Primární

Eschbach, Markus a Andrea. 2014. *Pferdesprache für Kinder: Pferdeflüstern leicht gemacht*. Stuttgart: Franckh-Kosmos Verlags-GmbH & Co.KG, str. 1–39. ISBN 9783440140710.

5.2 Sekundární

Anglicismus. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?slovo=anglicismus>.

Amazon [online]. Lucemburk, 2018 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: https://www.amazon.de/Pferdesprache-f%C3%BCr-Kinder-Andrea-Eschbach/dp/3440140717/ref=sr_1_2?ie=UTF8&qid=1541334531&sr=8-2&keywords=pferdefl%C3%BCstern+f%C3%BCr+kinder

Assouline, Pierre. 2011. *La condition du traducteur*. Paříž: Centre national du livre pour la présente édition.

Bartošek, Jaroslav. 1995. *Splacený dluh zvukového popisu češtiny* [online]. Praha, **78** (3), str. 148–154 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>
Čechová, Marie a kol. 2008. *Současná stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

Brosche, Heidemarie. 2003. *Erfolgreich Kinderbücher schreiben: Von der Idee bis zum gedruckten Buch*. Moses. ISBN 9783897771352.

Bühler, Hildegund. 1984. *Textlinguistische Aspekte der Übersetzungsdidaktik*. Wilss und Thome.

Čechová, Marie. 1986. *Dynamika frazeologie. Naše řeč* [online]. Praha, **69**(4), str. 178–186 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6639>

Četnost jmen a příjmení [online]. Praha, 2018 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-722752.aspx>

Duden [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.duden.de/>

E-bay [online]. 2018 [cit. 2018-11-04]. Dostupné z: <https://www.ebay.de/itm/Pferdesprache-fuer-Kinder-Pferdefluestern-leicht-gemacht-Eschbach-Andrea-und-Ma-/123257131646>

Eickhoff, Birgit, Angelika Haller-Wolf a Dieter Mang. *Duden. Das Fremdwörterbuch*. 5. Mannheim: Duden Verlag., 1997. ISBN 3411040564 9783411040568

Eltern fragen und erzählen. *Facebook* [online]. [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/953912631338105/>

Erben, Johannes. 1972. *Deutsche Grammatik*, Ein Abriss. 11. Aufl. München: Max Huber Verlag München.

Märchen Deutschlands: *Schneewittchen*. *Goethe Institut* [online]. Mnichov, 2018 [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/lrn/prj/mlg/mad/gri/de9114368.htm>

Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Buch für Kinder - Pferdesprache*. [online]. 2017 [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: <http://www.eschbach-horsemanship.com/news/items/buch-fuer-kinder-pferdesprache.html>

Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. Publikationen. *Kompetenzzentrum Eschbach Horsemanship*[online]. Koblenz, 2017, 2017 [cit. 2017-07-12]. Dostupné z: <https://eschbachhof.ch/Buecher-und-Dvds>

Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Team*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: https://eschbachhof.ch/Unser-Team?fbclid=IwAR2bp0tLuSMhdPYaCJliAlemvTDO--oeaTuvYKx47O-UPHb_0-E3h7Qq4EI

Eschbach, Markus a Andrea Eschbach. *Shop*. [online]. 2017 [cit. 2018-01-01]. Dostupné z: <https://eschbachhof.ch/Pferdesprache-fuer-Kinder>

Gegenwart / Präsens. *Mein Deutschbuch* [online]. Alsdorf, 2016 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://mein-deutschbuch.de/gegenwart.html#einfuehrung>

Grepl, Miroslav; Hladká, Zdeňka; Jelínek, Milan; Karlík, Petr; Krčmová, Marie; Nekula, Marek; Rusínová, Zdenka; Šlosar, Dušan. 2012. *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 9788071066248.

Helbig, Gerhard; Buscha, Joachim. 1993. *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig: Langenscheidt.

Helbig, Gerhard; Buscha, Joachim. 2001. *Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. Leipzig: Langenscheidt.

Horsemanship. *Horsemanship* [online]. Blažejov, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <https://www.horsemanship.cz/horsemanship/>

Hospodářská zvířata. *Leporelo* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <https://leporelo.info/hospodarska-zvirata>

Jakobson, Roman. 1995. *Poetická funkce*. Jinočany: H&H.

Janovec, Ladislav. 2007. *K projevům jazykových tendencí v současné češtině. Naše řeč* [online]. Praha, **90**(2), str. 57–66 [cit. 2018-11-02]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>

Jelínek, Milan. *Naše řeč*. Praha, 1955, **16**(1), str. 25–37. [Riesel 1963:14–15]

JTP. 2002. *Překlady a jak na to: Průvodce pro zadavatele překladů*, str. 2.

Komposita. *Mein Deutschbuch* [online]. Alsdorf, 2016 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://mein-deutschbuch.de/komposita.html>

Kontext: Český národní korpus [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_vmode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&structs=p%2Cg%2Cerr%2Ccorr&q=~rTWWhD0yE8&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de)Treq: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

Kontext: Český národní korpus [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_vmode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~RjC98AJAZ6&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de))

Kontext: Český národní korpus [online]. Praha, 2017 [cit. 2018-11-02]. dostupné z: https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_vmode=mouseover&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~L7Z98EYXxnqJ&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=all&maincorp=intercorp_v9_de

Kraus, Jiří. 1997. *Akademický slovník cizích slov*. Academia. ISBN 9789925067633.

K základním otázkám interpunkce v češtině. 1986. *Naše řeč*. Praha, **69**(3), str. 121–132.

Levý, Jiří. 1998. *Umění překlada.*, 4., upravené vydání. Praha: Miroslav Pošta- Apostrof. ISBN 9788087561157.

Linguee [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: [linguee.de](https://www.linguee.de)

Linguee [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/search?source=auto&query=mag>

Linguee [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/uebersetzung/fluchttier.html>

Linguee [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/uebersetzung/kraftpaket.html>

Linguee [online]. Kolín: DeepL, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.linguee.de/deutsch-tschechisch/search?source=auto&query=weidetiere>

Maminky Praha. *Facebook* [online]. [cit. 2018-11-03]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/praha.maminky/>

Meyer, Richard M. 2017. *Deutsche Stilistik*. BoD – Books on Demand. ISBN 9789925067633.

Minářová, Eva. 1999. *Základy stylistiky češtiny*. 1. vyd., dotisk. Brno : Masarykova univerzita.

Nejedlý, Petr. 2008. *Je čeština jako menší jazyk v ohrožení?: Pohled očima historika jazyka. Naše řeč* [online]. Praha, **91**(5), str. 225–234 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=8014>

NEKULA, Marek. Funkce jazyka. *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017, 2017 [cit. 2018-12-04]. Dostupné z: <https://www.czechency.org/slovník/FUNKCE%20JAZYKA>

Nord, Christiane. 2009. *Textanalyse und Übersetzen: Theoretische Grundlagen, Methode und didaktische Anwendung einer übersetzungsrelevanten Textanalyse*. 4. Tübingen: Julius Groos Verlag. ISBN 9783872768681.

Novotný, Jiří. 1974. *Významná kniha o českém souvětí. Naše řeč* [online]. Praha, **57**(4), str. 208–214 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?lang=en&art=5788>

Pferde sind Fluchttiere? *Pferdesein* [online]. Großhansdorf, 2016 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.pferdsein.de/?p=3883>

Popovič, Anton et al. 1983. *Originál/preklad: interpretačná terminológia*. Bratislava: Tatran.

Popovič, Anton. 1968. *Preklad a výraz*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.

Popovič, Anton. 1971. *Poetika uměleckého překladu. Proces a text*. Bratislava: Tatran.

Popovič, Anton. 1975. *Teória uměleckého prekladu: Aspekty textu a literárnej metakomunikácie*. Bratislava: Tatran.

Povejšil, Jaromír. 1987. *Mluvnice současné němčiny*. 1. vyd. Praha: Academia

Povejšil, Jaromír. 2004. *Mluvnice současné němčiny*. 3. vyd. Praha: Academia.

Přechylování. *Internetová jazyková příručka* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11].
Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/?id=700#nadpis7>.

Přídavná jména v němčině. *Německy.net: němčina na internetu snadno a rychle* [online].
Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.nemecky.net/gramatika/pridavna-jmena/>

Queneau, Raymond. 1947. *Exercices de Style*. Paris: Gallimard. ISBN 9782070373635

Rechtschreibung Leittier [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Leittier>

Rechtschreibung Kraftpaket [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Kraftpaket>

Rechtschreibung Leittier [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Leittier>

Retchschreibung Peitsche [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: <http://www.duden.de/rechtschreibung/Peitsche>

Rechtschreibung Seil [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: <http://www.duden.de/suchen/dudenonline/Seil>

Rechtschreibung Strick [online]. Berlín: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné
z: http://www.duden.de/rechtschreibung/Strick_Schlinge_Schnur_Kerl.

Rechtschreibung Weidvieh [online]. Berlin: Dudenverlag, 2018 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <https://www.duden.de/rechtschreibung/Weidvieh>

Riesel, Elise. 1963. *Stilistik der deutschen Sprache*. Moskva: Hochschule.

Řeč těla. *Naturequiway* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.naturequiway.cz/rec-tela/>

Shatury, Amr Ahmed. 1999. *Titulky v psané publicistice*. *Naše řeč*. Praha, **82**(2), str. 79–86.

Shchipitsina, L.Yu. 2009. *Stilistik der deutschen Sprache Teil I. Theorie*. Archangelsk.

Sochorek, Radim. *Němčina: základní fakta o jazyku* [online]. Praha, 2015 [cit. 2018-10-09]. Dostupné z: <http://www.sochorek.cz/archiv/jazyky/nemcina/fakta.htm>

Stáj Chlum [online]. Chlum, 2017 [cit. 2018-10-10]. Dostupné z: <http://www.magazinpegas.cz>

Stil in wissenschaftlichen Texten. *ChristianLehmann* [online]. Erfurt, 2013 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/index.html?http://www.christianlehmann.eu/ling/epistemology/techniques/redaction/Stil.html>

Svoboda, Karel. 1972. *Souvětí spisovné češtiny*. Praha: Acta Universitatis Carolinae.

Svozilová, Naděžda. 1988. *K vývoji pojetí některých základních lingvistických pojmů a termínů: K vývoji pojetí funkce*. *Slovo a slovesnost* 49 (1): str. 64–69.

Štícha, František. 2003. *Česko-německá srovnávací gramatika*. Praha: Argo. ISBN 8072035037.

Treq: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z: <http://treq.korpus.cz/index.php>

Treq: Databáze překladových ekvivalentů [online]. Praha: ÚČNK, 2015 [cit. 2018-10-09].

Treq: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:

https://kontext.korpus.cz/view?ctxattrs=word&attr_vmode=visible&pagesize=40&align=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&q=~wX6BvOmLcc&viewmode=sen&attrs=word&corpname=intercorp_v9_de&refs=%3Ddoc.id&attr_allpos=kw&maincorp=intercorp_v9_de)

Treq: Databáze překladových ekvivalentů. *Treq* [online]. Praha, 2017 [cit. 2017-08-11]. Dostupné z:

https://kontext.korpus.cz/view?corpname=intercorp_v9_de&align=intercorp_v9_cs&sel_aligned=intercorp_v9_cs&pcq_pos_neg_intercorp_v9_cs=pos&viewmode=sen&async=1&q=aword%2C%5Bword%3D%22mag%22%5D+within+%3Cdiv+group%3D%22Acquis%7CEurop

Vermeer, Hans. 1972. *Allgemeine Sprachwissenschaft*. Freiburg.

Wermke, Matthias. 1998. *Duden Schulerduden Grammatik*. Curych: Dudenverlag. ISBN 3411056347.

Wiegmann, Katharina. Feminismus in Tschechien: *Neue Kampfarenen für Feministinnen* [online]. 2018 [cit. 2018-10-12]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/de/kul/ges/eu2/fem/21125977.html>

Wittich, Ursula. 1979. *Texttypologie unter funktionalistischer Sicht*, *Zeitschrift für die Phonetik, Sprachwissenschaft und Kommunikationsforschung*, 32, str. 764-769.

6 Přílohy